

cedere pidius. ut scia. tu in cor
poris tui veniada pfectiopt
caboz nore sit plena multia

Cum te. lo. sa. d. are. i. u. l. i.

Et dicit dñs. Effundat

sup domū dñm et sup omnes
inhabitantes iherosolē qui et dñs
nū et asquact ad me dñs et nū

pe
tūc
uere.
teat
dñe
uobis
anc
que
s con

III

Chatterbox p. 3 s. 2.

Nr.

69. A. F. 5. R. 2.

DECRETA

Promulgata ab Illmo & Reuerend.^{mo}
DOMINO

D. FRANCISCO BARBARO
Patriarcha Aquileiæ, & Principe, &c.

In Diœcesana Synodo Goritiæ habita Nationis Germanicæ, & Sclauonicæ Diœcesis Aquileiensis

Anno Domini MDCII. die XXV. Iunij.

1707. S. S. m. a. F. D. S. S. P. B.

Contus

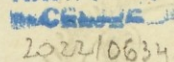
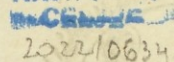

Lepid. Nazarethani

VTINI, Apud Io. Baptistam Natolinum. 1602.

*Ex libris Leonardi Marchetti de
F. Granitelli 1602*

22 1284
OSREBJA
KNIŽNICA
2022/0634

FRANCISCVS BARBARVS

Dei, & Apostolicę Sedis gratia Patriarcha Aquil. &c.

*RR. Abbatibus, Præpositis, Archidiaconis Patriarcha-
libus, Plebanis, Parochis, & uniuerso Clero Stirię, Carin-
thię, Carniolę superioris, & inferioris, Comitatus Goritię,
& Capitaneatus Gradiscę, Diocesis Aquileiensis.*

IN Visitatione generali,
quam dùm Coadiutores
essemus Prædecessoris no-
stri Patriarchę Io. Grima-
ni, pię recordationis, ali-
quot abhinc annis Ordinaria authori-
tate habuimus, à Sanctiss. D. Nostro
CLEMENTE Papa VIII. pluri-
bus etiam Apostolicis facultatibus robo-
ratam, varijs in locis istarum regionum,
publicis Cōgregationibus indictis Cle-
ri nostri, nonnulla Decreta promulga-
uimus vobis omnibus, & singulis com-

munia, sperantes, hac ratione, donec
Synodum celebrare possemus, fructum
aliquem in Domino colligi, & sentes, ac
spinas multorum abusuum aliqua ex
parte euelli posse. Quæ sane spes nos
non fefellit omnino, sed remittere ma-
nus coacti fuimus, ob difficultates, atq;
impedimenta, præsertim pestilentia,
ob quã singulis fere annis in aliqua ista-
rum regionum parte gliscentem, itinera
fuere inaccessa. Vnde factum est, sum-
mo cum animi nostri dolore, vt tan-
quam lembum aduerso flumine trahen-
tes, quo non volebamus, ducti simus, &
iccirco, neque Synodum celebrare, ne-
que præsentibus (quod vehementer expe-
tebamus) necessitatibus vestris succur-
rere potuerimus. Deo tamen Patre mi-
sericordiarum auertente iram suam,
hoc anno voti nostri compotes effecti,
vt melius nostro munere perfungere-
mur

mur fecit etiam Serenissimi Archiducis
FERDINANDI insignis religio, ac
pietas. Is enim, veluti optimus, & for-
tissimus ille Dux, qui muros Iericho, per
ministerium Sacerdotum prostravit,
dum hæreticam prauitatem extirpare,
Turcarumq; impetus arcere cōtendit,
re ipsa quoque declarat, nihil ardentius
cupere se, quàm vt à nostris Pastoralibus
vigilijs, & laboribus in Ecclesiastica
disciplina restituēda, Cleri moribus
reformandis, ac diuino cultu augendo,
exoptatos obedientiæ fructus colligamus:
qui sane Principi illi religiosissimo,
& pijsimo æquum est, vt accepti
magna ex parte referantur. Ita que post
diligens Synodi scrutinium, post generalia,
& particularia colloquia vobiscū
habita, post omnia deniq; accurate circum-
specta, & recte perpenſa, non totā
Synodalem materiam his decretis com-
prehendere

prehendere voluimus, sed certam quam-
dam viam, facilemque, vestre disciplinæ
sternentes, renouauimus plura ex his,
quæ in Congregationibus superius me-
moratis obseruanda vobis proposuera-
mus; nonnulla etiam addidimus tem-
pori, locis, & personis accommodata,
quæ animarum saluti magis expedire
arbitrati sumus. Hæc verò quò pau-
ciora, & magis necessaria, eò promptio-
re, atque alacriore animo amplecti de-
betis, Dilectissimi fratres, & tanquàm
pharmaca, ac remedia salutaria, non in
promptuario recõdenda, & futuro vsui
reseruanda, sed nunc, absque vlla cun-
ctatione vobis adhibenda sunt. Nouit
enim optime vnusquisque vestrum, &
nobis aperuit sui gregis periculosas ægri-
tudines, in quem, veluti in humanum
corpus, à capite, qui Clerus est, lethales
morbi descendunt. Sacerdotes estis :
agitur

agitur in terra officium vestrum, sed in
celestibus negocijs continetur: magnū
est; tremēdum est. Sed quid amplius?
Pastores estis, Curatores animarū estis.
an quidquam sibi carius committere
Deus poterat custodiæ vestræ? cui plus
creditur, plus ab eo exigitur, sicut scri-
ptum est. Altari placere debetis, qui de
altari viuitis; & talis conuenit cura sin-
ceritatis, sacramentis, vt ait S. Doctor
Augustinus, qualia sunt sacramenta ip-
sa, quibus exhibetis officia seruitutis, ne
contrà Deum offendatis ipsa quæ tra-
ctatis, aut contrà populum, sitis impe-
dimento ijs, quæ prædicatis, & profite-
mini. Quamobrem, obsecramus vos,
qui vocati estis in partem sollicitudinis
nostræ, per viscera misericordiæ Dei
nostri, supponite iam grauissimo oneri,
quo premimur in istis regionibus, ma-
nus vestras, estote antesignani populo-
rum

rum vestrorum verbo, & exemplo Christianæ vitæ, luceat coram ipsis lux vestra, vt glorificetur Deus; efficit vt Sereniss. Archidux hostium fidei sanctæ conatus per ministerium etiam vestrū dissipet. Vestrum enim est sumere arcam Domini, circumire Iericho, tubis clangere, hoc est, in Ecclesiastica vocatione, suaue CHRISTI Domini nostri iugum tollere super vos, ministeriū vestrum recte adimplere, custodire vigilias super gregē vestræ curæ commendatum, prædicatione catholica, probitate morum, & assiduis laboribus vrgere: sic corruent penitus hæreticorum propugnacula, sic ædificabitur noua Hierusalem, ac templum Domini in animis vestris, sic spirituale ædificium surget in populis feliciter, & nostræ paternæ sollicitudines in vestro opere tutò conquiescent. Valete in Domino.

DECRETA SYNODI

Dioecesanę Aquileienfis celebratę

GORITIAE.

PERTINENTIA GENERATIM

ad omnia Sacramenta. Cap. I.

Sacramenta Ecclesię, per quę omnis vera iustitia vel incipit, vel cepta augetur, vel ammissa reparatur, ministrentur omnia iuxta ritum, & ordinem Sacerdotalis Romani, vt ex rituum vniformitate partium omnium quasi concentus quidam resultet; cum abusus, aut error esse non possit, vbi mater omnium sancta Catholica Romana Ecclesia Spiritus sancti gratia illustrata, ducem se, ac magistram prębet.

Quare pręcipitur omnibus, & singulis Parochis, vt prędictum librum Sacerdotalis Romani, si illum non habent, emant infra terminum vnus mensis ab editione, seu promulgatione Synodi huius, incipendi. Volumus autem eos, qui Sacerdotale non emerint, & alio libro vtentur in administratione Sacra-

A

mentorū,

mentorū, ſubiacere poenæ ſuſpenſionis à diuinis
toties quoties ex alio libro Sacramenta adminiſtra-
bunt.

Claues omnium Sacramentorum ſub tuta cuſto-
dia aſſeruentur ab ipſomet Parocho, non ab alia per-
ſona.

Caueant omnes, & ſinguli Sacerdotes, qui Sacra-
menta adminiſtrent, nè pro eorum miniſterio quid-
quam exigant, ſpontè oblatum recipere valeant.

DE SACRAMENTO BAPTISMI.

Cap. II.

IN ingreſſu Eccleſiæ in angulo parietis à cornu
Euangelij conſtituantur fontes baptiſmales, ſi de
nouo extruendi ſint, in vaſe lapideo, vel marmoreo
decenti à terra erecto, quod habeat operculum, & ci-
borium ornatum, ſera firma muniatur, & nè vas imbi-
bat aquam baptiſmalem, includatur in eo peluis ra-
mea decens ſtanno intus delibuta, in qua aqua cuſto-
diatur, & in ciborio locus ſit pro cratere vitreo, ſeu
vaſculo ex auricalcho, aut argento aſſeruando ad in-
fundendam aquam baptiſmalem. Ciborium verò
conopœo auripelleo, vel ex alia materia exteriùs ve-
ſtiatur, & cancellis ligneis decentibus fons ipſe ba-
ptiſmalis circundetur.

Piscina Sacrarj ſit iuxta fontem baptiſmalem: fiat
ad

ad instar armarioli in ipso pariete; habeat foramen
immissum à pariete in cæmeterium, iuxta quod for-
men influat aqua per secretos tubos in cæmeterium :
habeat ostiolum ligneum, quod muniatur sera, &
clavi, custodienda à Parocho.

Sacra olea, quæ in baptismo sunt necessaria, non in
alijs vasculis asseruentur, nisi argenteis, eaq; sint si-
mul vnita, cum operculis, quæ bene claudantur, &
habeant litteras inscriptas, vel signatas, quibus olea
distinguantur. Vascula verò custodiantur in arma-
riolo in aliquo latere parietis Cappellæ maioris posi-
to, intus, vt ab humiditate defendatur, vestito ligno,
& panno rubro, & ostiolo clauique rectè firmetur :
cum inscriptione exterius, per quam ea ibi asseruari
dignoscatur.

Aqua baptismalis renouetur singulis annis Sabba-
tho sancto, & in vigilia Pentecostes.

In baptismi Sacramento ministrando præcipimus,
& mandamus omnibus Plebanis, Curatis, & quibus-
cunque Presbyteris ad hoc ministrandum Sacramen-
tum admissis, & approbatis, & eorum singulis, vt
vnum tantum siue virum, siue mulierem, vel ad sum-
mum vnum, & vnam ad infantem de baptismo susci-
piendum admittant : qui plures admiserit, ipso facto
sit à diuinis suspensus per mensem, & toties eandem
pœnam incurrat, quoties contrafecerit.

Cum verò necessitatis causa interdum baptismus

domi ministratur, & in Ecclesia Patrini postea ad Catechismum assumuntur, in libro baptizatorum Parochi, & Curati distinctè scribant, hos esse Patrinos ad Catechismum tantum, idq; propter diuersitatem impedimenti cognationis spiritualis.

Repellantur à Patrinatu hæretici, & quocunque modo suspecti de hæresi, meretrices, & aliæ quæcunque personæ publica infamia laborantes.

Licet vnus, & vna ad Patrinatum admittantur; tamen mas ad baptizandum teneat, & eleuet de baptismo.

Ad fontem sacrum dum baptizatur; candela, seu intorticiu iuxta libitum, & facultatem baptizandi accendatur, propter reuerentiam Sacramenti.

Abusus, qui superioribus temporibus inoleuerant de Chrismate abluendo, omnino tollantur.

Mandamus Parochis locorum in virtute sanctæ obedientiæ, vt singulis annis obstetrices, quæ sunt in suis Parochijs examinent super materia, & forma huius Sacramenti, vt benè norint in casu necessitatis ministrare, quod necessitas postulabit: si quæ obtusioris ingenij, aut non omninò sanæ mentis fuerint, ab obstetricio remoueri mandamus: quod Archidiaconi curabunt, vt omninò, & quàm diligentissimè fiat in sua Regione.

De infantibus expositis curetur per eosdem Archidiaconos nostros Patriarchales, vt omnibus locis
summa

summa detestatione, expositionis iniuria, & scelus, grauissimis dictis, arrepta non semel occasione, profcindatur: piaculum in expositione infantis quàm graue, quàm indignum Christiana charitate, & pietate sit, doceantur populi; præsertim cùm sceleri adijciatur etiam sacrilegij periculum, dum nullo adiecto signo baptismi, infantes exponuntur; cùm vel solius fili albi in collo infantis ad argumentum collati baptismi adiectio sufficeret, & fili alicuius alterius coloris signum, satis esset ad ostendendum, fuisse à Presbytero in Ecclesia baptizatum, & sacris liquoribus inunctum; cùm expositio etiam fiat interdum post Baptismum ritè in Ecclesia collatum.

Notæ Baptizatorum, quia vario modo conscribuntur in libris, qui sunt penès Parochos, & in varietate non est certum illud, quod esse certum in re tanta debet: varias formas iuxta contingentes casus duximus in Synodo edendas, vt in promptu sit scriptio-
nis forma, pro rei qualitate, aptanda.

Pro nato ex legitimo matrimonio.

Die, mense, anno. Petrus filius legitimus, & naturalis Antonij de Franciscis, & Iuliæ eius vxoris de Parochia S. Hermachoræ Diœcesis Aquileiensis, fuit baptizatus à me Presbytero N. (Curato, seu Plebano, seu Capellano) dictæ Ecclesiæ: fuerunt Patrini Petrus de Granis, & Antonia de Gutica.

Pro

Pro notho, & spurio.

Die, mense, anno. Petrus filius nothus, seu spurius N. & N. de Parochia S. Hermachoræ Diœcesis Aquileiensis fuit baptizatus à me. cetera, vt supra.

Pro spurio, patre incognito.

Die, mense, anno. Petrus filius Catharinæ Steazzæ de Parochia S. Hermachoræ Diœcesis Aquileiensis incognito patre fuit baptizatus à me. cetera. vt supra.

Pro exposito.

Die, mense, anno. Petrus expositus de recenti, vt videbatur, natus, inuentus die, mense, anno, in loco N. in capitello N. Diœcesis Aquileiensis à Francisco Freddi de Parochia S. Hermachoræ, sine aliquo signo, aut scripto indicante fuisse baptizatum, baptizatus à me Presbytero. cetera, vt supra.

Pro baptizatis in periculo ab Obstetricibus.

Die, mense, anno. Petrus filius Ioannis Agutij de Parochia S. Hermachoræ Diœcesis Aquileiensis (cetera ponantur iuxta conditionem infantis obseruatis titulis præcedentibus) fuit baptizatus, cum esset in periculo mortis, à Lucia Obstetrice, per me Curatum infra scriptum, aliàs examinata, & approbata; deinde à me N. Curato dicti loci in Ecclesia receptus

ad

ad vñtionem sacram, & ad Catechismum, ad quem fuerunt assumpti in patrilnos Sebastiani Vliani, & Lucia Viñti eiusdem Parochiæ.

DE SACRAMENTO CHRISMATIS.

Cap. III.

Teneantur Parochi sequentia capita ad Sacramentum confirmationis spectantia populis ita explanare, vt noscentes huius Sacramenti virtutem, priuatim, & publicè ab ipsis edocti, nihil prætermittant eorum, quæ necessaria sunt ad idem Sacramentum ritè percipiendum.

1 Debent patres, & matres monere filios, vt deuotè se orationibus & pietate parent, vt dignè Sacramentum, & fructum huius Sacramenti accipiant, & Spiritus sancti gratiam assequantur.

2 Qui sunt confirmandi, minores septennio non sint, vt meminisse possint, aliquando se fuisse confirmatos: qui puberes sunt, antequam ad hoc Sacramentum accedant, debent animum Sacramentali Confessionis ablutione purgare.

3 Qui facta diligenti inquisitione à parentibus propinquis, & amicis nihil expiscari certi potuit, an sit confirmatus, consulat Illustriss. D. Patriarcham, aut Episcopum administrantem hoc Sacramentum à quo docebitur, quid sibi expediat.

Nemo

4 Nemo aliàs confirmatus audeat iterum ad Sacramentum confirmationis accedere, nè in grauissimum flagitij, & sacrilegij peccatum incidat.

5 Ex confirmatis nemo audeat frontem Chrismate inunctam manu attingere, nisi post abstersionem, aut ab Ecclesia discedere, ante Episcopalem benedictionem.

6 Qui confirmandus accedit, afferat schedam, in qua sit eius nomen, & cognomen inscriptum, cum nomine, & cognomine patris, & matris, & Parochiæ: item nomen, & cognomen Patrini, aut Patrinæ iuxta formam infra positam. Schedam verò ipsam traderet, cui hoc fuerit attributum munus. huiusmodi autem schedarum conficiendarum onus Parochi sit.

Forma schedæ à confirmando exhibendæ.

Jacobus filius N. & N. Parochiæ S. N.

Patrinus Iulius N. Parochiæ S. N. Idem de Patrina.

Si mulier coniugata, vel ad confirmationem, vel ad Patrinatus officium accedit, tum adiiciendum est nomen etiam mariti hoc modo.

Martha filia N. Uxor N. Parochiæ S. N.

7 Norint Patrini eorum partes esse, si confirmatorum parentes munus suum deferant, vt confirmatos, quos tenuerunt, orationem Dominicam, salutationem B. Virginis, Symbolum Apostolorum, & decem præcepta legis diuinæ doceant.

8 Patrinus sit ætate maior confirmando : vt qui minor est, maiori obseruantix studio in Patrinum propendeat.

9 Honesti ratio suadet, vt mares maribus, foeminae foeminis Patrinatus officium, si puberes sint, præstent. Affinitas non impedit, quominus eum, quem propinquitate sanguinis quis attingit, in confirmatione tenere possit : modo non sint pater, aut mater, maritus, aut vxor.

10 Vno die nullus Patrinus, aut Patrina plures ad confirmationem adducat, quàm tres.

11 Nullus Sacerdos, aut Clericus cuiquam Patrinus sit, nisi post obtentam licentiam ab Illustriss. Patriarcha, aut ab Episcopo ministrante. Nemo Regularis ad Patrinatum admittatur.

12 Qui Patrinatum præstant, norint, se eadem cognationis spiritualis lege adstringi, qua tenentur illi, qui Patrini fuerunt in suscipiendo aliquo de Baptismo.

13 Excommunicatus, interdictus, publica infamia notatus, hæreticus, & suspectus quocunque modo de hæresi à Patrinatu repellantur.

14 Patrinis itemq; confirmandis prohibetur ad Confirmationis Sacramentum accedere cum armis offensiuis.

DE SACRAMENTO EUCHARISTIAE.

Cap. IIII.

Sacratissimum IESV CHRISTI Domini nostri Corpus, in villis præsertim, & vicis plerisq; istius partis Dicecesis nostræ, summoperè deplorandum est, negligentissimè, & indecentissimè asseruari. Quemadmodum enim Ecclesiæ institutæ sunt, atque ædificatæ, ut in ipsis præcipuè Sacramentum hoc Sacramentorum dignè habitet; ita etiam plurimùm desideratur Christiana pietas, ijs in locis, in quibus custoditur, non intra aliquam decentem Cappellam, sed in aliquo latere Ecclesiæ incomposito, sine vlllo ornamento, sine vlllo Altari, sordidè, & veluti in domestico armario, quod etiam ad domesticæ suppellectilis custodiam, minus idoneum videretur. Atqui ad eius cultum totis viribus procurandum fidelibus saltem esse deberent exemplo, & stimulo, antiquissimi illi veteris testamenti ritus, quibus Arca Domini, figura huius Sacramenti, in celeberrimo templo, celeberrimum cultum, & locum augustissimum obtinebat. Doluimus, fatemur, & assiduè dolere non desinimus intimo animi nostri affectu, timentes nè ex hoc defectu fidelium, multæ, & magnæ tribulationes populis hanc ob causam immineant: nam de honestiorum loco in Ecclesijs statuèdo sanctissimæ Eucharistiæ, sententiam nostram sæpe afferentes, multorum

rum inueteratas opiniones, & consuetudines adhuc
peruincere nequiuimus. Quamuis autem compati-
mur huiusmodi hominum ignorantia, ea sollicitudi-
ne, quæ à paternis nostris visceribus exprimitur; fa-
cere tamen non possumus quin cultum sanctissimi
huius Sacramenti aliqua ex parte attingentes, aliquam
regulam pro Custodijs Lateralibus præscribamus:
Iniungentes seridò Archidiaconis nostris, vt in tanta
re suæ vigilantia specimen præclarum, Deoq; gratif-
simum, præ se ferre conentur.

Custodiæ laterales omnes, vbi non sunt decentes,
inaurentur, & pictura aliqua circumcirca ornentur.

Portellæ custodiarum lateralium clatris ferreis cō-
structæ, sicubi nimis lata habent foramina, quampr-
imum intus lamina ferrea muniantur, ne possit teme-
raria manus digitorum immisione ad iniuriam se in-
ferre.

Ipsa custodia interiùs vestiatur panno serico, seu
villuto rubei coloris.

In supposito corporali Pixis locetur, in Pixide sup-
ponatur corporale, in quo particulæ Sacramenti re-
fideant.

Ad Pixidem contegendam adhibeatur velum se-
ricum aureis, siue argenteis lineis distinctum, aut alia
ratione splendidum, & conueniens, quo à summo ad
imū tota Pixis operiatur.

Vasa omnia, & opercula Pixidum sint ex argento,

& intus lenia, & plana. Si pes Pixidis propter Ecclesiæ paupertatem argenteus fieri non potest, fiat ex ære: tota tamen Pixis inauratur.

Si Tabernaculum ligneum in Altari sit (quod volumus esse inauratum, & decenter depictum, & ornatum pro qualitate loci) ibidem firmetur, nè moveri loco possit.

Ultrà alia superiùs dicta de Custodia Laterali, pro Tabernaculo Altaris comparentur conopœa colorum Ecclesiasticorum, quæ Plebani, & Curati pro temporum, & solennitatum varietate ad illud contigendum adhibebunt. Colores Ecclesiastici sunt, albus, niger, rubeus, viridis, & violaceus; quibus utendum est temporibus, quæ in Rubricis Missalis Romani statuuntur.

Clavis Custodiæ, seu Tabernaculi firma sit, sit etiam pulchra, & inaurata, & cordulæ sericæ rubæ inserta cum flocco filis sericis, & aureis conferto.

Intra Custodiam, seu Tabernaculum nihil omnino sit præter Sacramentum Eucharistiæ.

Coram Custodia, & Tabernaculo in quo asseruatur sanctissima Eucharistia, perpetuò diù, noctuq; lampas ardeat, neque vnquam Sacramentum extrahatur nisi, præter lampadem, candelis etiam, & luminibus alijs accensis.

Si extrahenda est sanctissima Eucharistia, & repouenda Pixis super Altari antequam deferatur ad infirmos,

firmos, nunquam reponatur, nisi luminibus accensis, vt dictum est, & super Corporali.

Curetur diligentia, & pietate Plebanorum, vt quamprimùm Fraternitates corporis CHRISTI vbique instituantur, & canonicè erigantur cum Statutis per Confratres seruandis, & à nobis approbâdis.

Quod pertinet ad ministerium huius S.^{mi} Sacramenti in Ecclesia, & extra, nunquam ministretur à Plebano, seu Curato, & alijs sine superpelliceo, & stola; in Ecclesia ministretur tam clericis, quàm laicis, ad pectus Communicantis supposita mappa nitida.

Vinum communicantibus non exhibeatur calice, aut poculo stamneo, sed poculo vitreo, vel argenteo, non tamen habente formam calicis, pro locorum, & personarum qualitate.

Cum Sacramentum effertur ad infirmos, & Pixis effertur cum omnibus particulis Sacramenti; fenestella Custodiæ relinquatur aperta vsque ad reditum Sacerdotis. vel comparetur scatula argentea in qua semper vna particula remaneat, & in Tabernaculo custodiatur.

Si vnica tantùm particula Sacramenti effertur: redeat Sacerdos luminibus extinctis, campanula non pulsata. Si plures exportauit, & refert aliquam; reuertatur propter Sacramentum reuerenter, vt egressus fuerat.

Caueant

Caueant omninò Parochi nè vnquam Eucharistiam ad infirmos deferant in calice.

Caueant item nè purificationem communicantibus in calice præbeant.

Fiat pluuiale sericum coloris albi (vbi fieri potest) quo induatur Sacerdos in processionibus, & in delatione Sacramenti ad infirmos.

Cum deferendum est Sacramentum ad infirmos, primò pulsetur campana maior Parochiæ, qua moneantur Confratres, & alij, vt frequentes, luminibus accensis, Sacramentum comitentur: deinde Sacerdos cum superpelliceo imposita humeris stola, sumpto pluuiali, præcedente sonora campanula, & latera aurea maiore (quod laternonum vocant) cum lumine, funalibus, seu torticijs, vel candelis, ante, & post Sacerdotem incensis, cum Sacramento procedat, aliquo vmbellam sericam coloris rubei, pro tegumento Sacramenti, portante, ipsoq; Sacerdote inter eundum humili, ac pressa voce recitante Psalmum Miserere, tam in exitu, quam in reditu, si reportat Sacramentum ad Ecclesiam. In thalamo infirmi paretur mensa cum mappis nitidis ad formam Altaris. & in ministerio Sacramenti ritè fiant, dicanturq; omnia iuxta ordinem Sacerdotalis. Vbi non fuerit pluuiale, hoc faciat Sacerdos cum superpelliceo, & stola.

In montibus, viaq; lutosa, & difficili efferatur Sacramentum ad infirmos in theca argentea inaurata
intra

intra bursam panno serico, seu villuto confectam, & pulchrè ornatam. Sit bursa innexa funiculo serico firmo, & à collo, dum itur, ante pectus Sacerdotis, cum Sacramento pendeat: præcedat lumen in latera minore accensa; reliqua ornamenta propter locorum impedimenta omitti possunt.

In reliquis, quæ pertinent ad hoc ministerium Sacramenti, seruentur quæ in Sacerdotali Romano.

Particulæ Sacramenti renouentur singulis quindecim diebus.

Qui ex Sacerdotibus, cuiuscunque officij sit, & gradus, Sacramentum sub vtraque specie ministrauerit, præter excommunicationem, quam ipso facto incurrit, sciat se grauissima, & debita poena affectû iri.

DE SACRAMENTO POENITENTIAE.

Cap. V.

Plurima essent, quæ de Sacramento Poenitentiae ritè administrando sancire deberemus in hac Synodo. Verùm ab ijs, quæ præsentì aliquo remedio maximè indigent, ordientes, nonnulla decernimus, quibus, tanquàm iacto fundamento, in vsum traductis, abusuum, qui in eiusmodi Sacramenti administrationem irrepsērunt in istis regionibus, congesta veluti rudera, & ruinas, iuuante Deo, amouere possimus.

Primum

Primum itaque caueant omnes, & singuli Sacerdotes sub poena priuationis, & suspensionis, ne se ingerant in administrationem huius Sacramenti, nisi à Nobis, seu Vicario nostro obtinuerint licentiam in scriptis nostra manu subscriptam, & nostro sigillo munitam, quod intelligi debere declaramus etiam de ijs confessionibus, quas reconciliationes vocant.

Cùm autem non sufficiat approbari, & admitti ad Confessiones audiendas, cognita sufficientia, & doctrina Sacerdotum, nisi accedat diligentia, & reuerentia, qua æquum est rem tantam tractare, & eò impudentiæ, & scelestæ temeritatis Sacerdotij nomine indignos quosdā Presbyteros venisse percipiamus, ut spatio vnius, aut alterius horæ ducentos fideles, & amplius audiant, atque absoluant; atque adeò, quod peius est, confessiones etiam inter eundem plurimum simul poenitentium pariter audiant publicè, omnesq; simul vna absolutione dimittant. Contra huiusmodi Pseudosacerdotes indignationem DEI Omnipotentis comminantes, ijs penis Nos impofterum acturos esse profitemur, quæ à sacris Canonibus grauissimè contra contemptores, & violatores Sacramentorum constituuntur, & nostro arbitrio etiam seuerissimè decernendæ relinquuntur.

Confessiones fidelium in Ecclesia non audiantur, nisi in Confessionalì à Confessario, superpelliceo, & stola induto; Confessarij, qui aliter eas audient, poen-

nis nostro arbitrio referuatis subiacebunt.

Quia verò experientia comprobauimus adhuc inuigilandum nobis esse diligentissimè, vt præscripta à nobis, & probata forma Absolutionis, eadem ubiq; adhibeatur ab omnibus, & singulis Confessarijs Diœcesis nostræ, eam hic inferere visum fuit, vt in promptu sit ex hac ipsa Synodo: Eos autem Confessarios qui memoria minus valent, volumus hac ipsa forma uti, eam legentes, dùm pœnitentes absoluunt; eamq; alterantes volumus subiacere pœnæ suspensionis à diuinis toties, quoties defecerint.

Forma Absolutionis.

Imposita pœnitentia dicat Sacerdos.

Misereatur tui, &c. Dominus noster IESVS CHRISTVS te absoluat. Et ego auctoritate ipsius te absoluo ab omni vinculo excommunicationis, si qua teneris, & à qua possum te absoluerè. Deinde absoluo te à peccatis tuis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Passio Domini nostri IESV CHRISTI, & merita Beatæ MARIAE semper Virginis, & omnium Sanctorum, & quicquid boni feceris, & mali sustineris sint tibi in remissionem peccatorum tuorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen.

Caueant ne se ingerant in absolutionem casuum sanctæ Sedi Apostolicæ, & casuum similiter Nobis referuatorum, nam præter pœnas quas nostro arbi-

tratu condignas dabunt, qui ab his casibus absolueré comperientur, deterreri debent maximè ab ipsa grauitate peccati, Apostolicam, aut Episcopalem auctoritatem sibi vsurpantes, & quantum ad eos pertinet, poenitentium conscientias fraudantes. Quare mandamus omnibus, & singulis Parochis, & Cooperatoribus, alijsq; quibuscunque Confessarijs, à nobis approbatis, vt habeant paginam Apostolicæ Bullæ Cœnæ Domini appellatam, & paginam casuum, quorum absolutionem nobis reseruauimus in tota nostra Diocesi Aquileiensi, Confessionali affigant; à quibus absoluendi Archidiaconis nostris Patriarchalibus facultatem delegauimus; ad quos poenitentes qui in casus nobis reseruatos inciderint, remittendi sunt, vt ab ipsis absoluantur; seu Archidiaconorum iussu absoluant ipsos Parochi, vel Cooperatores, si iidem Archidiaconi nostri à nobis auctoritatem habuerint huiusmodi facultatem subdelegandi.

Ceterum alia, quæ Confessarij, vt rectè, & fructuosè munus suum obeant, diligentissimè animaduertere, & curare debebunt, à Doctoribus Summistis excipere non prætermittant, atque ad eorum præcepta, & regulas se penitus conformare studeant. In id verò totis viribus incumbant, vt hæresis, quantumuis leuissimæ suspiciones omnes, sua opera eradicentur; & inquiratur potissimum à poenitentibus, an legant, aut apud se habeant libros prohibitos, aut alios quoscunque

eunque etiam manuscriptos ab hæreticis, seu de hæresi suspectis compositos, aut diuulgatos; neque tales pœnitentes tam certa peste laborantes absoluant, nisi prius huiusmodi scripta, & libros igne consumptos fuisse pro certo habeant.

Quibus in rebus omnibus cum necessaria sit peculiaris sollicitudo, & cura nostrorum Archidiaconorum, eorum conscientias grauiter oneramus, & vigilantiam summopere requirimus, præsertim vt ea omnia exequantur, quæ inter cœtera, de congregationibus casuum conscientia habendis, ipsis præcepimus in hac eadem Synodo. Cap. vltimo.

Nemo ex Plebanis, Curatis, aut aliter probatis ad Confessiones, tempore Paschatis audeat (præterquam in casu Iubilei, quo aliter disponderetur) ad Confessiones recipere aliquem alterius Parochiæ, sine licentia proprii Parochi: sed neque ad Communionem, nisi præcedente proprii Curati licentia: si quis sciens contrafecerit subiaceat poenis nostro arbitrio reseruatis.

Præcipuum sit munus Plebanorum, & Curatorum quindecim diebus ante festum Paschatis Resurrectionis Domini nostri **IESV CHRISTI** ad singulas Parochiæ suæ domos accedere, & in singulis familijs exquirere numerum eorum, qui ætatis ad Communionem sufficientis, & idoneæ sunt, & in libro familias, & numerum Communicandorum con-

scribere : iuxta quem numerum parabunt frustra, seu schedulas quadratas chartæ albæ ad magnitudinē sigilli proprii, quas informatas imagine sigilli in albo, sine cera, conseruabunt vsque ad tempus Communionis. Ministrata Communione statim singulis singulas schedulas tradant. Transacto die octauæ Paschatis ad singularum familiarum domos accedant, & repetant singulas à singulis schedas, & ex opposito libro pernoscences qui non communicarint, illos denunciabunt Archidiaconis, à quibus nos admoniti, ea quæ pro salute animarum expedire videbitur, decernemus. Liber verò ipse sub custodia Plebani, seu Curati perpetuò sit.

Debent Parochi, & Curati omnes benè sui muneris partes nosse; vt, quæ ex officio sustinent, fideliter exequantur. In primis autem intelligant, ijs, qui ægritudine laborant, & vel ad exitum vitæ properant, vel sanctæ patientiæ bonum adhuc non habent, operam charitatis se debere; ne, quod abusu acerbissimo percrebuit, longiùs serpat; vt putent, ægrotantibus, si Sacramentum Pœnitentiæ proponatur, metu statim interituros esse; & necessariam medicinam spiritus, & conscientiæ protrahant vsque ad mortem (cum æger amissis sensibus corporis, viûque rationis impedito, nihil planè nouit eorum, quæ in vita commisit, & extremo conflictatur spiritu) qui dum sanitatem corporis posthabita salute animæ perperam

peram expetunt, vtrunque miserrimè perdunt. Volumus igitur, & præcepto grauissimo omnes, & quoscunque Parochos, Curatos, seu etiam Vicarios vbique locorum Dioecesis Aquileiensis existentes adltringimus, vt intra suam Parochiam perpetuam adhibeant diligentiam, qua ægrotantes cum primùm decubuerint, pernoscant, accedant, consolentur, & spiritualia adiumenta prudenter proponant: sollicitè verò post Confessionem, & sanctissimam Communionem vsq; ad extremum vitæ tēpus omni charitatis studio prosequantur. Curent præterea, vt Medici Bullam Pij V. de obseruandis in curatione infirmorum sibi intimatam obseruent; vt in re maxima, in qua salus animarum, & interitus versatur, nihil desiderari sollicitudinis, ac diligentiae possit. Quòd si fuerint impediti, quominus prædicta exequi possint, si infirmus, cuiuscunque sit conditionis, status, aut ordinis ex infirmitate decesserit ordinaria sine Sacramento Poenitentiae, & mors fuerit non repentina, prohibemus illum tradi Ecclesiasticæ sepulturæ, nisi consultis nobis, vel Archidiaconis nostris (vbi distantia loci non permittit à nobis de hac re sententiam expectari) & licentia ipsa in scriptis habita; quam etiam minimè concedendam discernimus, nisi superioris vitæ cursus pietatem oleat, & exitus è vita signum pietatis dederit non dubium. Cōtrafacientem verò Curatum, vel alium quemcunque

que Sacerdotem per annum suspensum à diuinis pronunciamus, & hoc toties, quoties. Curatos autem monemus, vt in hac parte sollicitudinem illam præstent, quæ illorum pietate digna est, mandantes vterius eisdem in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis arbitrio nostro imponendis, vt si quid hoc de genere contigerit, illud ad nos maturius perferant.

D E S A C R A M E N T O

Extremæ Vnctionis. Cap. VI.

DEplorandum sanè, & illachrymandum est, in hac parte nostræ Diœcesis Sclauonica, & Germanica, per diabolicam fraudem factum esse, vt Sacramentum Extremæ Vnctionis negligatur, & plerique fidelium, sine ipsa ex hac vita decedant: cum tamen hoc Sacramentum, quod à sacris Canonibus, & Concilijs, exeuntium, hoc est, morientium appellatur, producat sanitatem mentis, & in quantum expedit, etiam corporis.

An verò huiusmodi neglectus accidat in curia Parochorum, vel morientium, quod Deus auertat, infidelitate, adhuc ignoramus. Verùm in præsentī Synodo idem Sacramentum in vsum debitum, pro virili nostra, restituere volentes: Parochis quidem præcipimus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis contra inobedientes arbitrio nostro reseruatis, vt
inter

inter Confessiones sacras, & inter prædicationem verbi DEI, alijsq; opportunis temporibus, tam publicè, quàm priuatim, eiusdem Sacramenti vim, & virtutem ex Catechismo Romano populo explicent: Seculares autem, & laycos, qui renuerint, aut neglexerint illud recipere, per spretum, & propria culpa, si moriantur, Ecclesiastica sepultura carere volumus: & Parochis prohibemus sub pœna suspensionis à diuinis ipso facto incurrenda, eos in cœmeterijs, Ecclesijsve sepelire.

In eo verò administrando, seruentur ij ritus, quos Sacerdotale Romanum præscribit.

Certus numerus candelarum explodatur.

Non expectetur, dum æger omnes sensus corporis, atque animi amittat, sed tempestiuè ministretur, cum Medici asseruerint, seu alia ratione apparuerit infirmum esse in mortis periculo.

Vasculum huius sacri Olei sit argenteum, cum conuenienti operculo, & mundè asseruetur in loco decenti, vbi alia sacra Olea asseruantur. efferatur autem intra bursam sericam decentem, funiculo serico appensam collo Sacerdotis, cum reuerentia.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

Cap. VII.

Magnum est, quod in Sacramento Ordinis tractatur, & arduum illud sanè, quod Ordinis
pote-

potestate, in Ordinatos, per Episcopum confertur. Quod si diligenter, attenteque perpenderent, cum ij, qui in coelestem militiam solemniter, sanctoque Ecclesiae ritu adscribuntur, tum ij, qui examinandis, probandisque sacris militibus officio, & potestate praeficiuntur, paratior illi quidem accederent, vel non accederent: Isti accuratius in re graui vrgerent, & nobis tantoperè laborandum non esset. Sed cum passim incuria vigeat, pietatisque verae studium habendi cupiditate penè extinctum sit: Præterea nobilium virorum gratia, & humiliorum preces (utinam ne fordes) obrepere, & sacras veterum, recentiorumque Canonum regulas studiosè nimis pervertere conentur (quasi id, quod pro cultu summi DEI in sancta fuit Ecclesia institutum, ad commoda temporalia, ad licentiam, ad corruptelam pleno iure pertineat) officij Pastoralis nostri munus, Nos, ista diligentius animo agitantes, in hac Synodo monuit, quamprimùm occurrendum esse, ut iuuante eo, per quem facta sunt, & restituta omnia, affectam hanc Ecclesiasticæ disciplinæ partem restituamus, & in suam formam, sinceritatemque reuocemus. Hoc tamen, quod in domino cupimus, & conamur, ratione vlla vix perfici potest, nisi omnes, quos ad Pastoralis officij munus obeundum ministros, & tanquam adiutores adsciuiamus, ita vigiles, paratosque habeamus, ut magnitudo rei postulat, & conditio
horum

horum temporum, morumque, & rerum corruptio
exposcit.

Itaque omnibus Archidiaconis nostris Patriarchali-
bus, necnon Rectoribus omnium, & singularum Ec-
clesiarum nostræ Diœcesis, in virtute sanctæ obe-
dientiæ, iniungimus, & mandamus, ut Clericos quos-
cunque Ordinandos, quos ad nos transmittere con-
tinget, iuxta formam infra positam probare, testimo-
nialesque literas conficere ita studeant, ut suam in eo
desiderari fidem, ac studium minimè patiantur.

¶ In primis volumus, ut nonnullis ante tempus Or-
dinationis faciendæ diebus in omnibus Ecclesijs Pa-
rochialibus Parochi publicent, legantque infra scri-
ptam notam eorum, qui prohibentur à sacris Cano-
nibus, & Concilijs, nè ad Ordines admitti possint.
Videlicet.

Uso rationis carentes.

Illegitimi.

Non Confirmati.

Irregulares.

Excommunicati.

Suspensi.

Interdicti.

*Hæretici, aut de fide suspen-
di.*

*Hæreticorum filij, quorum
parentes in hæresi mor-*

*tui sunt, nisi habeant
dispensationem à Sede
Apostolica, quæ, re co-
gnita, sine difficultate
concedetur.*

Apostatæ.

Neophiti.

Simoniaci publici.

Vsurarij publici.

*Condemnati periurij cau-
sa.*

D

Obligati

*Obligati Curia .
Infames .*

*Homicida , vel mutilan-
tes , aut qui homicidio ,
aut mutilationi causam
dederunt .*

*Milites , qui bello inter-
fuerunt , ubi mors suc-
cessit .*

*Qui in foro seculari crimi-
nalibus officijs sunt per-
functi , aut actibus cri-
minalibus subscripse-
runt , aut interfuerunt ,
ex quibus sententia san-
guinis euenerit .*

Solemniter poenitentes .

Bigami .

*Cōiugati , exceptis ijs , quo-
rum Coniuges in sacra
claustra Monialium se
receperunt , ibiq; profes-
sionem emisserunt .*

*A spiritibus immundis
vexati .*

Morbo caduco obnoxij .

Hermaphrodita .

*Notabiliter deformes , &
defectu aliquo corporis
manifesto notati .*

Membris capti .

Ratiocinijs obligati .

Serui , siue mancipia .

Peregrini ignoti .

*Officio aliquo infami , &
sordido perfuncti .*

*Promoti per saltum , relicto
minori Ordine , maiori
suscepto .*

*Promoti furtim , hoc est ,
qui ab uno Ordine ad
aliu , vel extra tem-
pora , vel ante legiti-
mam etatem , vel sine
Dimissorialibus literis
illegitimè transierunt .*

¶ Post huiusmodi denunciationē volumus , vt Paro-
chus sciscitetur , atque inuestigare curet omnia per se ,
quibus rectè cognitis , & in conscientia tutus , tunc
testi-

testimoniales literas à se subscriptas, & signatas dabit ordinandis singulis.

Volumus insuper, vt omnes ad sacros Ordines promouendos commonefaciant, vt per mensem ante Ordinationum tempus ad eos accedant, quos ea omnia, quæ hic ipsis iniunguntur, docebunt, ne parum ad ea, quæ requiruntur, informati, iter frustra suscipiant, & à Nobis sine vllis Ordinibus recedere cogantur.

¶ Circa Natales Ordinandorū diligens fiat inquisitio, vtrum Ordinandi nati sint ex legitimo matrimonio, quod ex Instrumentis dotalibus, vel ex libro Matrimoniorum, iuncto altero, qui de Baptizatis pueris inscribitur, facillè colligitur.

Quæ si desint, poterint idonei testes recipi super eo, quòd talis ex N. & N. qui per multos annos tanquàm legitimi coniugati cohabitauerunt, & pro talibus sunt semper habiti, natus sit, & ab illis tanquàm filius communis tractatus, & pro tali cognitus, & habitus.

Quòd si natalium defectus subsit, & loci conditio, & personæ qualitas suadeat, propter Clericorum inopiam, cum ea dispensabitur circa minores, & beneficium sine cura. Natalium tamen qualitas in commendatitijs exprimitur, vt scriptura dispensationis confici possit, cuius etiam dispensationis mentio fiet in litteris Ordinationis.

Ac si aliquis legitimatus esset, legitimacionem verò in scriptis non haberet, ceteris suffragantibus, ipse cum testimonialibus in quibus expressa fiat legitimacionis mentio, inserta qualitate naturalitatis cum legitimacione ad nos transmittatur.

¶ Aetas Ordinum legitima inspicienda diligēter ex libro Baptizatorum, quod certius est; vel, si hoc desit, probabili testium legitimorum dicto dignoscenda. Singulorum autem Ordinum ætas legitima censenda est, quæ sacris Canonibus probatur. Ad primam tonsuram, & tres minores septennium perfectum. Ad Acolitatum duodecennium perfectum: atque hi ad minores promouendi, si à Parocho, in cuius Parochia per annum diuersati sunt, & à Magistro Scholæ, ubi educantur, vel per annum proximo tempore litteras didicerunt, bonum testimonium habeant; super his confectæ testimoniales, ad nos, per eosdem Ordinandos transmittantur. Ad Subdiaconatum ante 22. Ad Diaconatum ante 23. Ad Presbyteratum ante 25. ætatis annum nemo promouendus.

Ad sacros Ordines suscipiendos necessaria quædam sunt; vt, qui ad singulos maiores assumendi erunt, adeant suum Archidiaconum per mensem ante Ordinationem, qui recepto in scriptis cuiuslibet nomine, Parocho loci, ubi morantur, aut cui videbitur expedire, committat, vt nominibus, ac desiderio

fiderio singulorum in Ecclesia publicè propositis, ex personis fide dignis, confectam circa Natales, genus, ætatem, vitam, & mores inquisitionem ad se transmittat: Archidiaconus verò in testimonialibus, quòd hæc seruata fuerint, scribi faciat expressè, aliter testimoniales de his mentionem expressam non facientes, ex nunc, prout ex tunc, subreptitias, & tanquàm fidem non facientes, reiiciendas decernimus.

Vbi residet Archidiaconus eo in loco ipse inquisitionem faciat per se Natalium, ætatis, vitæ, & morum.

¶ Ac vt interstitia iuxtà Canonicas sanctiones in Ordinibus tam minoribus, quàm maioribus seruentur, nisi expedire aliter videatur; nullus ad Nos profusciendis quibuscunque Ordinibus mittatur, qui litteras Ordinum, quos antea recepit, non afferat.

Quòd si Archidiaconis nostris, iuxta locorum exigentiam expedire videbitur, vt cum aliquo circa interstitia dispensetur, in testimonialibus inseratur causa, cur ità iudicent expedire; vt, cæteris non deficientibus, ipsi deliberare possimus.

¶ Insuper in singulis maioribus Ordinibus bonum vitæ testimonium, & quòd piè, & fideliter in ministerijs antea actis se gesserint ab Archidiaconis nostris afferant, & in litteris testimonialibus, vt est explicatum suprà, id exprimatur.

¶ Qui

¶ Qui ad sacros Ordines promoueri volent, cuiuscunq; conditionis, aut gradus sint, reijcientur, nisi beneficium Ecclesiasticum habeant, aut ad Patrimonij titulum ordinari postulent.

Testimoniales de his sigillatim fiant cum qualitate, & valore beneficij, vel Patrimonij.

Assignatio fiat in forma valida ad nos transmittenda, cuius etiam mentio fiat in testimonialibus.

Assignatio autem fiat per mensem ante Ordinationem coram Archidiacono, qui moneat assignantem non posse illud sine licentia nostra alienari, donec Ordinandus beneficium Ecclesiasticum, quo sibi victus necessaria suppeditentur, affecutus fuerit.

Cognitio verò boni assignati, vtrum liberum sit, & onere vacuum, Parocho loci, vel cui videbitur expedire cum reliquis ad Natales pertinentibus committatur; de quibus expressa fiat in testimonialibus mentio.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

Cap. VIII.

IN Matrimonijs celebrandis animaduertant Plebani, & Curati, vt nulli clandestino Matrimonio intersint sub poena à sacris Canonibus inflicta, si quid tale in hoc genere commiserint, & alijs arbitrio nostro reseruatis.

Seruent

Seruent omnia, quæ à sacro Tridentino Concilio Statuta sunt in denunciationibus, benedictionibus, & alijs.

In quo vt maximis abusibus summa diligentia occurratur, districtè mandamus omnibus, & singulis Plebanis, & Curatis, sub poena arbitrio nostro contra non obediētes ferenda, vt semel in mense prima Dominica mensis intra Missarum solennia integrè, & distinctè populo publicent, & declarent, ipsiq; diligentissimè obseruent Decretum sacri Concilij Tridentini Sessione 24. Cap. 1. de reformatione Matrimonij in linguam Italicam, Sclauonicam, seu Theutonicam pro gentium, & locorum captu conuersum.

Cum verò Sacramenta extra casum necessitatis in Ecclesia ministrari non debeant in prophanis locis, omnibus, & singulis Curatis præcipimus, & mandamus, vt Matrimonia non alibi, quàm in Parochialibus Ecclesijs, nisi legitimum obstiterit impedimentum, celebrent.

Impedimenti cognitionem nobis, & Vicario nostro referuamus.

Cùm sponsus, & sponsa sunt eiusdem Parochiæ, Curatus caueat ne vllius suggestionē, aut gratia omitat omnia, & singula facere, quæ ad suum officium ex præcepto Concilij Tridentini spectant, nisi mandatum habeat scriptum à foro Patriarchali, quo aliud ei præcipiatur.

Si verò sponsus, aut sponsa fuerint diuersarum Parochiarum, sub poena suspensionis à diuinis ipso facto incurrenda, prohibemus Parocho, coram quo faciendum est Matrimonium, ne illud faciat, nisi ex altera Parochia missa fuerit ab illius Curato de Matrimonij proclamatione, & nullius impedimenti oppositione certa fides subscripta eiusdem Curati manu, cum die, mense, & anno: & ipse Parochus coram quo faciendum est Matrimonium, tribus festis diebus illud proclamauerit in propria Parochia, & nullum extiterit impedimentum.

Si proclamationum fides ex aliena Diœcesi afferenda fuerit, sub eadem suspensionis poena, ipso facto incurrenda, prohibemus Curato nostræ Diœcesis, ne Matrimonium celebret, nisi scripto proclamationum, vltra subscriptionem Curati, qui proclamauit Matrimonium, etiam fuerit adiecta legalitas ex Cancellaria Episcopali illius Diœcesis, qua certò affirmetur, illum esse Curatum illius loci, & scriptum proclamationum manu ipsius esse factum, & fidem posse illi haberi; ac nisi idem scriptum ex aliena Diœcesi allatum, probatum à nobis fuerit, vel ab Archidiacono nostro, ob distantiam loci.

Cùm Matrimonium extra vel Parochiam, vel Diœcesim factum fuerit, mandamus serîo, & districtè precipimus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub poena suspensionis à diuinis Curato loci, in quem sponsa
perdu-

perducetur tam in Ciuitatibus, Terris, & Oppidis, quam in villis, vt sponso, & sponsæ terminum mensis ad summum præstituat, ad afferendam fidem contracti Matrimonij, obseruatis ijs, quæ supra notauimus, de proclamationibus factis in aliena, vel Parochia, vel Dioecesi; ne sub specie Matrimonij, de quo non constat, peccatum continuum conseruetur. Lapso autem mense, & illis fidem contracti Matrimonij afferre negligentibus, eidem Curato, sub eadem poena præcipimus, vt negotium ad Nos, seu Archidiaconum nostrum perferat.

Librum etiam Matrimoniorum habeant Curati, in cuius priori parte scribant Matrimonia, ritè factis denunciationibus, celebrata: si qua intercessit dispensatio, scripto exprimatur, qualis sit: Nomina, cognomina, parentes vtriusque partis scribantur cum die, mense, anno, testibus, & loco, in quo Matrimonia fuerint celebrata.

Vt autem in conscribendis Matrimonijs certa sit norma constituta, iuxta varietatem casuum, formas aliquot subiiciendas, & omninò obseruandas statuimus.

*Nota Matrimonij eorum, qui sunt ex
eadem Parochia.*

Die, mense, anno. Præuia trina proclamatione tribus festis diebus ex Decreto Concilij Tridentini

E intra

intra missarum solemnia facta per me Curatum infra-
scriptum, & nullo impedimento proposito contra-
ctum fuit Matrimonium, per verba de presenti, in Ec-
clesia Parochiali S. Hermachoræ Diœcesis Aquilei-
ensis, inter Domitium Ceruani, & Agnetem Bellai
vtrunque eiusdem Parochiæ coram me Presbytero
Francisco Matthæi Curato præfatæ Ecclesiæ, ad præ-
sentiam Io Baptistæ Citelli, & Io. Francisci Liotti te-
stium, amborum eiusdem Parochiæ, ad laudem DEI.

*Nota Matrimonij eorum, qui sunt diuersarum Parochia-
rum eiusdem Diœcesis Aquileiensis.*

Die, mense, anno. Præuia trina proclamatione
tribus festis diebus ex Decreto Concilij Tridentini
facta, inter missarum solemnia, per me Curatum in-
frascriptum de Matrimonio contrahendo inter Mag-
dalenam Ciottam Parochiæ S. Hermachoræ infra-scri-
ptæ, & allata fide scripta, & subscripta manu Presby-
teri Antonij Curati villæ S. Stephani Diœcesis Aqui-
leiensis proclamationum de Matrimonio contrahen-
do inter dictam Magdalenam, & Dominicum Me-
nettum suum Parochianum, nulloque ab vtraque
parte proposito impedimento, contractum fuit Ma-
trimonium, per verba de presenti, inter dictos Domi-
nicum, & Magdalenam in Ecclesia Parochiali S. Her-
machoræ Diœcesis Aquileiensis coram me Curato
præfatæ

præfatæ Ecclesiæ. Reliqua, *ut supra*, cum nominati-
one etiam Parochiæ testium.

*Nota Matrimonij eorum, qui sunt diversa-
 rum Diœcesium.*

Die, mense, anno. Prævia trina proclamatione
 tribus festis diebus, ex Decreto Concilij Tridentini,
 facta intra missarum solemnia per me Curatum infra-
 scriptum de Matrimonio contrahendo inter Luciam
 Sanctoriam Parochiæ S. Hermachoræ Diœcesis Aquis-
 leiensis infra scriptæ, & Matthæum S. Floræ Diœce-
 sis Labacensis, & allata fide scripta, & subscripta ma-
 nu Presbyteri Antonij Curati dictæ S. Floræ Diœce-
 sis Labacensis sub die, mense, anno, legalitata in
 Cancellaria Episcopali Labacense, proclamationum
 in dicta Ecclesia factarum statutis à Concilio Tri-
 dentino diebus, & re cognita, & approbata in foro
 Patriarchali Aquileiense, nulloque ab utraque parte
 proposito impedimento, contractum fuit Matrimo-
 nium. Reliqua, *ut supra.*

*Nota Matrimonij eorum, qui obiectam aliquam
 oppositionem diluerunt.*

Die, mense, anno. Prævia trina publicatione, tri-
 bus festis diebus, ex Decreto Concilij Tridentini fa-
 cta intra missarum solemnia per me Curatum infra-
 scriptum de Matrimonio contrahendo inter Luciam

Sanctoriam Parochiæ Sancti Hermachoræ Diœcesis Aquileiensis, & Ioannem Batalinum de Parochia S. Cassiani eiusdem Diœcesis, ex cuius item parte apparebant factæ proclamationes, vt in fide R. Curati S. Cassiani, cum eius subscriptione, sub die, mense, anno, vt in ea; propositoq; impedimento à parte dictæ Luciæ (quòd Iacobo Sandrini sponsionem Matrimoniale fecisset; aut, quòd esset d. Ioanni affinis; vel consanguinea in tertio, aut quarto gradu affinitatis, vel consanguinitatis) illoque sublato ex defectu probationis, & iuris Decreto fori Patriarchalis mihi transmissio, per literas D. Vicarij generalis, cum mandato, vt vltius procederem ad contractum Matrimonij, per verba de præsenti sub die, mense, anno, coram me contractum fuit Matrimonium. *Reliqua, vt supra, obseruatis obseruandis.*

Nota Matrimonij eorum, qui dispensationem Apostolicam obtinuerunt in aliquo gradu ex prohibitis à iure.

Die, mense, anno. Præuia trina publicatione tribus festis diebus, ex Decreto Concilij Tridentini, facta inter missarum solemnias per me Curatum inscriptum, de Matrimonio cōtrahendo inter Mariam Salippi Parochiæ S. Hermachoræ Diœcesis Aquileiensis, & Ioannē Vippum de Ciuitate, & Diœcesi Labacensi, obtenta per eos dispensatione Sanctæ Sedis Apostolicæ, super tertio, & quarto gradu consanguinitatis

nitatis (seu affinitatis) quæ inter dictas partes intercedit, inter ipsas executâ, vt patet Decreto fori Patriarchalis, sub die, mense, anno; accepta fide Curati Labacensis, cum legalitate Cancellariæ Cathedralis Labacensis, super simili trina publicatione factâ per illum tribus festis diebus; nulloq; proposito alio impedimento nec ab ista, nec ab altera parte, quò minus ad Matrimonij contractum veniri posset, stante dispensatione prædictâ: inter dictos Mariam, & Ioannem fuit contractum Matrimonium, per verba de præsentî, in Ecclesia Parochiali S. Hermachoræ coram me. *Reliqua, vt supra.*

DE RELIQUIIS SANCTORVM.

Cap. IX.

S Anctorum reliquias, quæ viua fuerunt membra CHRISTI Domini, & Spiritus sancti templum, in honore haberi perpetuò præcipimus, ac mādamus: locus in primis decens in singulis Ecclesijs aptetur: ipsæ verò intra pannum sericum conuenientis coloris inuolutæ, nunquam, nisi accensis candelis populo ostendantur. Curetur vt thecis mundis, vel ex ebore, vel ex ligno aurato, aut etiam ex argento, vbi facultas suppetit, christallo aptè inserto, conseruentur, & ita publicè proponantur: quod Parochorum præcipimus pietate curandum, & Archidiaconorum diligentia exequendum.

Reli-

Réliquias nouas prohibemus quacunque ex regione, vel à quacunque persona allatas populo ostendi nobis inconsultis, ac rei veritate nondum cognita: quòd si quis vel Parochus, vel Presbyter, cuiuscunque conditionis sit, aliquid contra Constitutionem præsentem facere attentauerit, sciat se graui poena mulctandum esse.

Nemo etiam Regularis, aut quouis titulo exemptus, nouas reliquias recipere, vel proponere audeat, nisi priùs à nobis recognita, & approbata fuerint.

DE SACRORVM OLEORVM
apportatione. . . Cap. X.

IN Oleorum sacrorum apportatione, quæ minus decent, committuntur, dum rustici, & seculares homines cum vasculis ad Metropolitanam nostram Ecclesiam Aquileiensem pro apportandis sacris liquoribus mittuntur. quæ verò irreuerentia ipsi sacra tractent, nemo non intelligit.

Quare decernimus Olea sacra per constitutos in sacris clericos, præcipuè Sacerdotes, si haberi possunt, deferenda esse. quod præsertim Archidiaconis nostris omninò curandum præcipimus.

Curent ipsi, vt pro suo Archidiaconatu, capsulam benè claudendam habeant: in illa sint vasculæ aptè facta ex stamno tantæ magnitudinis, vt sufficientem quanti-

quantitatem Olei pro toto Archidiaconatu suo contineant: illud verò ipsi in tota Regione distribuunt, vel distribui faciant.

Quæ verò delatio fit in commune commodum, hæc communi etiam impensa facienda est: ob id Archidiaconi impensam sumptu omnium Ecclesiarum suæ Regionis, habita ratione facultatum, curabunt faciendam.

Hoc tamen Decreto excipimus illos Curatos (ne præsens Decretum possit in alienum à voluntate nostra sensum inuerti) qui ex obligatione ad Aquileiensem Ecclesiam, pro sacrorum Oleorum confectioe feria 5. maioris hebdomadæ conuenire solent, & debent; quos Decreti præsentis vigore minimè liberatos, aut liberandos esse decernimus; sed declaramus teneri seruitium illo die necessarium, & veteri instituto inductum, & continuis temporibus obseruatum, omninò præstare.

D E S A C R O S A N C T O

Missæ sacrificio. Cap. XI.

Missa ante lucem non celebretur, præterquam in nocte vigiliæ Natiuitatis Domini.

Qui secretas illas orationes, quæ memoriter necessariò tenendæ sunt, ignorant, suspensi maneant (quod etiam intelligatur de suspensis iam à nobis in Visitatione

tionem propter illarum ignorationem) quamdiu à nobis super hoc fuerint probati.

Qui ex aliena Diœcesi, sine litteris proprii Episcopi nondum recognitis, sine subscriptione, & sigillo Patriarchali aduenerit, ne admittatur ad celebrandum: qui admiserit, quicumque ille fuerit, norit se districtioni nostræ subiacere.

Curent Presbyteri, vt Clericum habeant apud se, cuius ministerio vtantur ad sacra facienda, & Sacramenta administranda, tam in Ecclesia, quàm extrà, iuxta sacrorum Canonum regulas.

Atque, vt summoperè cupimus, homines coniugatos, rei Ecclesiasticæ curandæ ignaros, quos vocant Mesnaer, seu Monachos, sine cultu, sine habitu, sine decencia, ab officio Campanariatus remoueri; ita vehementer in Domino hortamur omnes, & singulos, ad quos electio Campanarij de iure, seu de consuetudine spectat, vt emolumenta quęcunque attribui solita Campanario, deinceps extincto officio Monachatus, seu Campanariatus, alicui Clerico loci, & villæ assignentur, qui destinatione animi, & habitu, & religione instructior sit ad talia bene, & fideliter administranda.

Optandum etiam esset, vt locis honestioribus, vbi sunt vberiores redditus Mesnaer attributi, alerentur duo Clerici, qui in Ecclesia deseruirent, & Plebano in diuinis laudibus, & Psalmodia, solemnioribus festis

stis diebus operam tribuerent.

Plebanos, & Curatos oneratos esse volumus, vt dictos Clericos in rebus Ecclesiasticis bene, & diligenter instruant.

Horum Clericorum electio, sit eorundem, qui habebant electionem Monachorum, & Campanariorum: atq; ita fiet, vt functiones minorum ordinum, quæ penè absoleuisse temporum iniuria videbantur, ratione aliqua instaurari possint.

Archidiaconi nostri Patriarchales reuifant omnes, & singulos Sacerdotes, circa cęremonias in Missa obseruandas, curentq; vt cōformentur penitus rubricis Missalis Romani. Sacerdotes qui eas ignoraue- rint, suspendant à diuinis, nostra auctoritate, donec didicerint.

DE ELEEMOSYNIS MISSARVM,

& Legatorum. Cap. XII.

IN Missarum celebrandarum modo, & numero in Dioecesi nostra variæ difficultates occurrunt, vel propter numerum, cui satisfieri nullo modo potest, vel propter eleemosynæ tenuitatem, vel propter beneficalium reddituum diminutionem; tùm quia bona attributa, euicta iuris auctoritate fuerunt, tùm quia terræ incultæ sunt, vel præcedentibus alienationibus in potentiorum manus deductæ, vt iam vix fines re-

F cognosci,

cognosci, vix corpora vendicari possint: onus verò Missarum in fundatione impositum collabatur, vt sustineri non possit.

Idcirco ex Decreto sacri Concilij Tridentini statui-
mus in primis, per omnes locorum Archidiaconos nostros vrgendum quàm diligentissimè in suis regionibus, vt alienata quæ fuerunt ex proprietate beneficiorum quàmprimùm recuperentur, descriptis singulorum finibus, & locis, quatenus fieri possit: incultæ verò terræ ad culturam redigantur.

De Cappellis tenuioribus, quæ negliguntur propter onera Missarum, decernimus rationem iniri, vt pro Missa vna in hebdomada non minùs quàm viginti carantanæ attribuantur.

Missas verò defunctorum, quæ celebrandæ sunt ex relictis pijs testatorum, & tot numero sunt, vt omninò celebrari non possint, eleemosynæ verò etiam ita exiles ab ipsismet testatoribus attributæ, vt omninò negligantur, decernimus in hanc rationem redigi: vt vbi præfata viget difficultas singulis mensibus cum toto clero loci fiat vnum in Ecclesia anniuersarium omnium defunctorum benefactorum, & Missa pro defunctis canatur à toto Clero loci.

Sacerdotes autem omnes præsentibus ibidem celebrent, & applicatione sacrorum pro defunctis benefactoribus orent in memento Missæ.

Omnia verò legata inter præsentibus distribuuntur
habita

habita proportione, vt singulis mensibus ipso die anniuerfarij distributio fiat: & ijs, qui Sacerdotes non sunt, aut Sacerdotes sunt, sed celebrare Missam pro anniuerfario negligunt, & Missæ Conuentuali tantum interfunt, attribuatür dimidium eius, quod attribuitur Sacerdoti celebranti.

DE FESTIS DIEBUS, ET IEIUNIIS.

Cap. XIII.

NOrint Plebani, & Curati, illorum partes esse, diè Dominico inter Missarum solemnia, vigilias Sanctorum, festos dies, & ieiunia quatuor Temporum, incipientis hebdomadæ populo denunciare, ac de sacro Quadragesimali ieiunio seruando animos fidelium instituere; nec satis putent eorum officio fieri, nisi explicent distinctè obligationem ad quam tenentur fideles, tam in vigilijs, ac tempore ieiuniorum, quàm in ipsis festis diebus, hortenturq; præcipuè ad eorum sanctificationem. Argumentum verò huiusmodi desumant à Catechismo Romano, ostendantq; turpitudinem crapulæ, & ebrietatis omni tempore summoperè detestandam (ab ea enim in omnino scelera inciditur) sed præsertim sacro illo tempore, quod suo cultui DEVS reseruauit, esse fugiendam, diuina officia frequentanda, & in pijs exercitationibus totos illos dies esse transigendos.

Non patiantur aliquem in vigilijs Sanctorum in Ecclesijs, vel extra in Coemeterijs vigilare.

Festos dies indicimus observandos.

Mense Ianuarij.
Circuncisionis Domini.
Epiphaniæ Domini.

nis Baptistæ.
Petri, & Pauli Apostolorum.

Mense Februarij.

Purificationis Beatæ Mariæ Virginis.
Matthiæ Apostoli.

Mense Iulij.

Hermachoræ Episcopi Aquileiensis, & Fortunati Diaconi mart. Mariæ Magdalenæ.
Iacobi Apostoli.

Mense Martij.

Annunciationis B. Mariæ Virginis.

Mense Augusti.

Transfigurationis Domini nostri Iesu Christi.
Laurentij martyris.
Assumpt. B. Mariæ Virg.
Bartholomæi Apostoli.

Mense Aprilis.

Marci Euangelistæ.

Mense Maij.

Philippi, & Iacobi Apostolorum.

Mense Septembris.

Inuentionis S. Crucis.

Natiuitatis B. Mariæ Virginis.

Mense Iunij.

Natiuitatis Sancti Ioan-

Matthæi Apostoli.
Michaelis Archangeli.

Mense

Mense Octobris.

Iustinæ virginis, & martyris.

Simonis, & Iudæ Apostolorum.

Mense Nouembris.

Omnium Sanctorum.

Martini Episcopi.

Andree Apostoli.

Mense Decembris.

Thomæ Apostoli.

Natiuitatis Dñi nostri.

Stephani Prothomarty.

Ioānis Apostoli, & Euangelistæ.

Innocentium.

Solemnitates, & festa Mobilia.

Pascha Resurrectionis Domini, cum duobus diebus proximè sequentibus.

Ascensio Domini nostri Iesu Christi.

Pentecostes, cum duobus diebus proximè sequentibus.

Solemnnitas Sanctissimi Corporis Christi.

Omnes singuliq; dies Dominici.

*Vigilia, seu Ieiunia, quæ ex præcepto sanctæ Matris
Ecclesiæ seruari debent.*

Vigilia Natiuitatis Domini.

Vigilia Pentecostes.

Vigilia Assumptionis B. Mariæ Virginis.

Vigilia SS. Singulorum Apostolorum, præterquam
SS. Ioannis Euangelistæ, Philippi, & Iacobi Apostolorum.

Vigilia

Vigilia Natiuitatis S. Ioannis Baptista.

Vigilia S. Laurentij martyris.

Vigilia festi omnium Sanctorum.

Ieiunium singulis diebus Quadragesimæ, exceptis
Dominicis, in quibus tamen lactinia, & carnes
prohibentur.

Feriæ, quarta, sexta, & sabbata Quatuor Temporum
anni.

Dies autem festos, qui locorum particularium deuotione, aut voto coluntur, obseruationi, & venerationi fidelium celebrandos relinquimus, atque etiam celebrari mandamus.

Et præter vigilias in Calendario Romano cum ieiunio designatas, Vigiliam Beatissimorum Sanctorum Martyrum Ecclesiæ, & Diœcesis Aquileiensis Patronorum Hermachoræ, & Fortunati indicimus futuris temporibus seruandam.

DE VITA, ET HONESTATE

Clericorum. Cap. XIII.

VIta Clericorum sit honesta, & laudabilis, grauis in habitu, & incessu.

Nemo comam alat, & qui hactenus aluerunt, eam succidant.

Pilos labri superioris tonsos propter sanguinem Domini, & reuerentiam Sacramenti habeant.

Cle-

Clericam Sacèrdotes deferant, quanta est hostia :
reliqui iuxta magnitudinem clericæ singulis ordi-
nibus adscriptæ.

Veste talari vtantur constricta ad collum, & man-
tello superiore aptè accommodato.

Camisciam induant non lactucatam, aut crispatā.

Bireto quadro caput tegant, nisi aëris intemperies,
aut valetudo impediāt.

In itinere veste breuiore, distincta tamen à veste
laicali, vtantur.

Arma non deferant, nisi euntes per loca periculosa,
ac tunc sint breuia; nunquam tamen sclopos, aut
pugiones, aut enses longiores.

Computationes, tabernas, aleas, impuras, & scan-
dalosas societates fugiant.

Ad domos suspectarum mulierum ne accedant,
ne per occasionem quidem alicuius charitatis sine
magna cautela.

Domi suspectarum mulierum ministerium ne ad-
mittant.

Filios si quis habet (quod vel maximè dolendum,
& vitæ emendatione expiandum) domi ne alat, ne-
que celebranti sibi in Altari, aut alijs patiaturs inserui.
re: seorsum tamen præstet alimenta.

Intrà domos Clericorum sint imagines **CHRI-
STI** Domini, & Sanctorum, vt Ecclesiasticum di-
uerticulum pietatem oleat, & alijs exemplo sit.

Clerici,

Clerici, & Sacerdotes lites, & iudicia ne sectentur: aliena negocia ne suscipiant, Ecclesiastica studia ne deferant. Sit gens sancta, regale Sacerdotium, verbum sanum irreprehensibile, **CHRISTI** bonus odor ad omnes, vt hi etiam, qui foris, & ex aduerso sunt, non habeant, quod dicere de nobis possint.

Si quis propriæ contemptor salutis, & dignitatis immemor contrafecerit, nouerit se poënis Canonice damnatum iri.

Et quia accepimus esse aliquos propriæ salutis contemptores, & Sacerdotalis dignitatis immemores, qui cauponam exercent, & cum equis nundinantur, ac foenerantur, vt huiusmodi pestis contagio statim occurratur, auctoritatem nostram Archidiaconis nostris, & omnimodam facultatem ad beneplacitum nostrum duraturam tribuimus, & impartimur, vt contra eos procedant, & ad poenam deueniant iuxta dispositionem sacrorum Canonum, inuocato etiam brachio seculari, si opus fuerit.

Iisdem Archidiaconis nostris mandamus, vt idem seuerè exequantur contra Presbyteros, & Clericos concubinarios: Volumus autem poenam huiusmodi cōcubinarios pro prima vice esse vigintiquinque Florenorum; pro secunda centum; pro tertia priuationis beneficiorum: quæ poenæ applicabuntur pijs locis, quæ, à Serenissimo Archiduce, magis indigere, declarabuntur. Qua in re eius Serenissimæ Celsitudinis

dinis brachiumulare imploramus, vt occasionem peccandi, quantum fieri poterit, dignetur per ministros suos diligentissimè auferri, punitiōe seuera etiam laicorum, & expulsiōe ipsarum concubinarū.

Volumus item, & mandamus ijsdem Archidiaconis, in virtute sanctæ obedientiæ, vt singulis annis ad Nos mittant Notulam omnium Parochorum, seu Cooperatorum, & Cappellanorum, qui non soleant peccata sua confiteri approbato Sacerdote, saltem singulis quindecim diebus, vt contra eos, tanquàm contra temerè sacra ministrantes, & contrectantes procedamus.

DE RESIDENTIA, ET OFFICIO

Curatorum. Cap. XV.

PRæcipimus omnibus, & singulis Ecclesiarum quocunque titulo, etiam temporario, Curatarum Rectoribus, Plebanis, Vicarijs, Cooperatoribus, & Cappellanis, vt apud Ecclesias sibi commissas sollicitè residere studeant, ac in ijs ministeria propria exercent, & obeant, sub pœnis sacrorum Canonum eorum singulis comminatis, & suo etiam tempore (seruato iuris ordine) cum res, & necessitas tulerit, infligendis.

At verò, qui non intrat per ostium in ouile ouium, sed ascendit aliunde, cum fur sit, & latro: Omnes, &

G

quosunque

quoscunque Simoniacos ingressus ad beneficia quęcunque Ecclesiastica pactiōibus scripto, vel non scripto initis, sacrorum Canonum pēnis declaramus subiactuisse, & subiacere, & titulum quemcunque institutionis, & adeptionis huiusmodi vitio laborantem, titulum non esse, nec pro titulo haberi posse: quem non titulum esse declaramus; & obtinentem ipsum, inhabilem ad titulum, Ecclesiasticum verò beneficium vacare dicimus, & pronunciamus.

Obtinentes beneficia in confidentiam, seu confidentiæ vitio quocunque affecta, declaramus in commissum Bullæ Pij V. de confidentijs incidisse, & pœnis statutis procedi contra eos iure posse.

Intrusi in beneficia per præsentationem tantummodò, sine Bulla nostræ confirmationis legitima, declaramus à diuinis suspensos, & beneficia vacare pariter dicimus, & pronunciamus, donec à nobis legitimam confirmationem obtineant.

Vt autem Curatorum præsentia perpetuam apud suas Ecclesias optamus, atque etiam, vt ita fiat, districte præcipimus, & mandamus: ita humanarum rerum inconstantia fieri experimur, vt necessitas interdum à ratione non omnino aliena intercurret, cui ex parte aliqua indulgendum esse putamus. Quamvis à sacra Tridentina Synodo sess. 23. cap. 1. §. eadem, omnino statutum sit, Rectores Ecclesiarum, quibus est cura animarum annexa, ultra bimestre tempus nō debere

51

debere à suis Ecclesijs, nisi ex graui causa, abesse, tamen, nec intra hoc tempus à residendi munere discedere licebit, nisi licentia Canonice obtenta; vt sacrae Congregationi Concilij enucleatè declarare placuit. Idcirco omnibus, & singulis Plebanis, Vicarijs, & Ecclesiarum Curatarum Rectoribus in tota Diocesi existentibus, Parochiales, & quocunque nomine Ecclesias curatas obtinentibus indicimus, & mandamus, vt ab Ecclesijs, & cura sibi commissa discedere nullo modo præsument, nisi licentia in scriptis à nobis, seu Archidiacono loci respectiuè iuxta Decretum subsequens obtenta.

Si cui ex aliqua rationabili causa ab Ecclesia, & cura per tempus aliquod abesse contigerit, volumus (si absentiae tempus non excedat spatium quatuor dierum) vt ab Archidiacono loci licentiam in scriptis ante discessum obtineat; absentia non permittatur diebus solennioribus anni.

Si vltra dies quatuor abesse necesse sit, à nobis causa cognita, in scriptis licentiam obtinere satagat; necessitatibus tamen repentinis indulgentes, quibus interdum aliquis abstrahi in longiorem absentiam ex improviso solet, mandamus, illis casibus, licentiam ab Archidiacono, re prius cognita, in scriptis dari; nobis verò discessum quàmprimùm ab eodem Archidiacono significari.

Supradictis autem casibus statuimus, ab eo, qui

discessurus est, debere Vicarium approbatum, seu approbandum relinqui pro cura animarum rectè sustinenda cum assignatione cōgruæ portionis fructuum.

Si quis contra dictam Constitutionem facere attemptauerit, sacrorum Canonum poenas experietur.

Archidiaconorum licentiā nobis ipsis referuamus.

DE VSV LIBRORVM.

Cap. XVI.

Cum sacrorum librorum vsus ad instituendas in primis eorum, qui alijs præsunt, mentes necessarius sit, vt inde hauriri possit, quid necessarium ad salutem sit, quid in Sacramentorum administratione expediat, qua internosci ratione possit, quod verum est, atque honestum: Omnibus Plebanis, & Curatis, singulisq; eorum mandamus, & præcipimus districtè, vt sacros libros assiduè in manibus habeant, & ex ijs decerpant, & colligant, quæ alios docere possint: quales sunt Biblia, Homiliæ Sanctorum, & huius generis scriptores alij: item frequenter legant Manuale Nauarii postremæ editionis, Summas Caetani, Medinae, & aliorum: in primis verò Cōcilium Tridentinum, Catechismum Romanum. Indicem librorum prohibitorum Sanctissimi Domini nostri Clementis Papæ Octauī nuper editum apud se habeant.

Mandamus Archidiaconis nostris in virtute san-

& obedientiæ, vt nulla interposita mora, generalen
inquisitionem faciant, vnusquisque in suo Archidia-
conatu, librorum prohibitorum, ex præscripto eius-
dem Indicis; eorumq; notam ad nos transmittentes,
& nomina Sacerdotû, aliorumq; apud quos ipsos re-
perierunt nobis significantes, eosdem libros statim
comburî curent.

Porro, inter alios libros ad quos habendos teneri
volumus omnes, & singulos animarum curæ adstri-
ctos, mandamus Archidiaconis nostris, vt sedulò cu-
rent, in vnaquaque Ecclesia Parochiali esse Decreta
Concilij nostri Prouincialis Primi, itemque Consti-
tutiones Synodi huius Diœcesanę. Missalia omnia, &
Breuiaria districtè prohibemus in tota nostra Diœce-
si, quæ non sunt iuxta ritum Sanctæ Romanæ Eccle-
siæ; inhærentes Decreto Concilij nostri Prouincialis
Primi, in titulo de Diuinis officijs. Et quia ad hoc
vsque tempus plura loca, pluresq; Sacerdotes carere
animaduertimus Missalibus, & Breuarijs Romanis;
præcipimus ijsdem Archidiaconis nostris in virtute
sanctæ obedientiæ, vt facta de hac re diligenti inqui-
sitione in suo quisque Archidiaconatu, mensis vnus
terminum constituent in vnaquaque Ecclesia, & vni-
cuique Sacerdoti, in quo termino Missalia, & Breuia-
ria Romana omnino cõemâtur; quo termino elapso,
declaramus omnes, & singulos Sacerdotes nostræ
Diœcesis, celebrantes, aut recitantes horas Canoni-

cas cum Missali, aut Breuiario, quæ non sint secundum ritum sanctæ Romanæ Ecclesiæ, suspensos à diuinis, & hoc toties, quoties.

DE DOCTRINA CHRISTIANA.

Cap. XVII.

Christianam Doctrinam ad imbuendas puero-
rum mentes pietate, ac religione, ab Ecclesia
Sancta institutam, præcipimus, & serió mandamus
omnibus Dominicis diebus anni in singulis locorum
Parochijs ordine, quo decet, exerceri: neque verò in
Oppidis tantum, & Ciuitatibus, sed etiam in villis:
Volumus autem moneri frequenter populum inter
Missarum solemnias Indulgentias à summis Pontifi-
cibus Gregorio XIII. & Pio V. ijs esse attributas,
qui Doctrinam Christianam docuerint, vt vel spiri-
tuali lucro, acrius incitentur, vel aliorum imitatione
studiosius ad egregij operis executionem inuitentur.

Post prandium, dato signo alicuius campanæ, Cu-
rati pueros in Ecclesiam recipiant, & iuxta scholarū
ordinem instituunt: recitationes, & pia æmulandi
studia disponant, vt his primis rudimentis excitetur
pietatis, & religionis eximia progressio.

Vbi huiusmodi Scholæ adhuc non sunt institutæ,
quàmprimùm Curatorum diligentia, & prudentia
instituantur.

Cum

Cum autem, qui ætatis prouectioris sunt, necessaria interdum ad fidei Christianæ Doctrinam (quod summè reprehendendum est, & charitatis studio, omniq; ratione emendandū) ignorent; iubemus Curatis omnibus, vt, singulis Dominicis diebus, post peractam sacri Euangelij declarationem, & publicā confessionem, populo clara voce, & lenta prolatione recitent Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolorum, Præcepta Decalogi, & septem peccata mortalia, vt ab ijs, qui sunt in Ecclesia, audiantur, & addiscantur. moneatur verò populus, vt attentè subsequatur, ac deuotè discere studeat.

Post peractam Doctrinæ Christianæ exercitationem, mandamus, vbi sit Clerus, & consuetudo Vesperas canendi, statim Vespere canantur: vbi verò non est Clerus, Curatus peracta Doctrina statim Vesperas recitans de Breuiario Romano, dicat, & compleat.

Qui ex Curatis ista neglexerint, & Constitutionem præfatam non impleuerint, sciant se correctionis nostræ animaduersionem non effugituros grauissimam.

DE PRÆDICATIONE VERBI DEI.

Cap. XVIII.

VT animarum curam exercere spiritualis medici est; ita etiam Doctoris suæ disciplinæ commendatos

mendatos instruere: altero ægrotantibus mæderi, al-
 tero sanitatis integritatem seruare: vtroque verò gre-
 gem recta ducere in portum cœlestium pascuorum
 via. Munus autem Parochi est non modo Sacramen-
 ta populo ministrare, sed reliquis, bonorum morum
 exemplo, præire; doctrinæ pabulo gregem suum
 alere, & verbi cœlestis suauitate ad omnem pietatem
 excitare. mandamus igitur omnibus Curatis cuius-
 cunque nominis, ac prærogatiuæ sint, vt Dominicis,
 & festis diebus anni, exceptis ijs, quibus in eadem
 Ecclesia prædicatio à Patre aliquo Regulari fieret,
 spirituale verbi Dei pabulum præbere populo non
 omittant. Prædicationis autem suæ argumenta, vel
 ex Homilia Euangelij Dominicæ currentis hauriant,
 vel ex vita Sancti, cuius dies festus agitur, quam per
 compendium populo proponant ad imitationem, &
 inuitamentum pietatis, ac deuotionis: potissimum
 verò ex Catechismo Romano, in linguam Italicam,
 seu loci propriam translato, aliqua de Sacramentis, il-
 lorum efficacia, fructu, necessitate; aliqua etiam ex
 Sanctorum Patrum dictis decerpant pro Parochia-
 norum captu, & vtilitate: cuius rei causa commo-
 dum erit in promptu habere Biblia, Homilias Pa-
 trum, Sanctorum Doctorum Commentarios, & pio-
 rum aliquot Scriptorum libellos, quibus & docentis
 spiritus piè institui, & eorum qui docentur animi fa-
 cile instrui possint.

Et

Et quia in obeunda verbi DEI prædicatione offensionis aliquid interdum committitur, cui medendum est: decernimus, Prædicatores cuiuscunq; Religionis, aut Ordinis sint, nullo modo ad prædicandum verbum DEI in quacunque Ecclesia Diocesis nostræ admittendos esse, nisi prius ostenderint licentiam in scriptis obtentam à foro nostro Patriarchali sub data eiusdem anni, quo prædicationem suscipere voluerint.

Siquis cuiuscunque conditionis, & gradus sit, Sacerdos, vel Parochus in hac Diocesi, in suis Ecclesijs Prædicatores admiserit, non habentes huiusmodi licentiam à foro nostro Patriarchali, pro prima vice eum volumus subiacere poenæ quinquaginta Florenorum, pro secunda vice centum, pro tertia vice priuationis fructuum vnus anni; quam poenam locis pijs in ea regione applicatam declaramus.

DE ECCLESIIIS.

Cap. XIX.

F Ecclesiarum cultus honestissimus sit; & idcirco Fornix, tectum, pauimentum mundicie, & cultu splendeat. parietes omnes scripturis quibuscunque mudentur. Vasa lapidea pro seruando oleo ab Ecclesijs exportentur. Frustra imaginum Sanctorum, ipsæque imagines, quæ vetustate consumptæ sunt,

& alia Ecclesiastica lacera, seu fracta quæcunq; combustibilia incendantur, & cineres in piscinam Sacrarij mittantur.

Confessionalia in singulis Ecclesijs locentur, & tot sint, quot sunt Sacerdotes, qui Confessiones audiunt: Locus Confessionalium sit in patenti.

A cornu Epistolæ in ingressu Ecclesiarum sit vas lapideum aquæ benedictæ cum asperforijs.

Altaria omnia extra Ecclesiam destruantur.

Catenæ ferreæ, quibus Ecclesiæ quædam cinguntur, statim auferantur.

In singulis Ecclesijs adsit piscina Sacrarij, sit in angulo Ecclesiæ apud sacrum fontem: iuxta formam dictam. Cap. 2.

Capse cadaverum in Ecclesijs omnes destruantur, illatis cadaveribus intrâ solum sacrum, aut intrâ sepulchrum; nec permittatur, vt iterum fiant.

Pauimenta Ecclesiæ, seruentur integra, nec rumpanantur nisi ob sepulchra muro, & fornice sub ipsis pauimentis construenda.

Fenestræ Ecclesiarum, quibus à priuatorum domibus in Ecclesiam intropicitur, vitris, ac clatris ferreis muniantur, nec aperiantur.

Cruces, Calices, nomen venerabile summi DEI, imago DEI, & Sanctorum in sculptæ, seu inscriptæ sepulchris, vel in solo, quàmprimùm omnino tollantur.

Lignæ

Lignæ Cruces mortuorum tumulis in Cœmeterijs non figantur, & fixæ amoueantur; ne Sacrorum signorum conculcatione, irreuerentiæ culpa committatur.

Cœmeteria munda custodiantur, nihilque in ijs fiat prophanum, sed tanquam loca sacra clatris ferreis, ostijs, & parietibus ab animalibus immunia defendantur.

Campanæ nulli alij vsui inferuiant, quam sacro; ijs dentur signa præsertim salutationis Angelicæ manè, meridie, & vesperi.

Sumptus omnes, qui ad instruendas Ecclesias, refarciendas, aut exornandas, aut ad Altaria necessarij sunt, fiant ab ijs, à quibus ante fieri consueuerunt.

Non construantur noua Oratoria, aut Altaria, non fiant Icone ex pictura, aut sculptura cuiuscunque Ecclesiasticæ historiæ nobis inconsultis, aut Archidiaconis nostris, qui se conforment omni studio Decretis Sacrosancti Concilij Tridentini sess. 25. de inuoc. vener. & reliq. sanct. & sacr. imag. ac dum consulimur, perscribatur integra, plenaque intentio extruere volentium.

Altarium longitudo sit decem palmorum, latitudo quinq; paulò minus.

Gradus superior, in quo Sacerdos celebrans consistit, sit etiam latitudine, & longitudine equalis mensæ, nec pressior, nec elatior, quam vt commodè, &

decenter celebrari possit. Super nullo Altari celebretur, quod consecratum non fuerit; quòd si nulla adsit certitudo consecrationis, adhibeatur Altare portatile consecratum lapideum decens, aut marmoreum latitudinis, & longitudinis 12. vnciarum ad minus.

Antependia omnia sint ipsi mensæ æqualia: ac, vt supradictum est de coloribus conopæi imponendi custodiæ, quæ est in Altari sita, de antependijs obseruandum est; vt fiant ex quinque coloribus Ecclesiasticis, & pro diuersitate festiuitatum, ac temporum adhibeantur.

In vtroque cornu Altaris sint candelabra ex orichalco: in medio Altaris Crux saltem lignea, fabrefacta, & aptè picta.

Ad pedem Crucis sit charta Orationum secretarum, ex ijs, quæ postremo tempore editæ sunt.

Supra mappas Altarium extendatur tela viridis, aut violacea regens mappas, & munditiem Altarium conseruans, quæ, accedente Sacerdote ad celebrationem, eleuetur, illo recedente iterum extendatur.

Ante Altare pendeat lampas ex orichalco, quæ singulis duobus mensibus mundetur.

Intra scabellum, seu basim Iconæ, vel intra thecam Iconæ, vel post Iconam nihil omnino seruetur: sint munda omnia, sint expedita.

A cornu Euangelij (sicubi fuit in pariete olim custodia sanctissimæ Eucharistiæ, & adhuc fenestellæ pictam

pietam habent, vel insculptam imaginem **CHRISTI** Domini, aut inscriptionem, ex qua colligi possit, ibi esse Sacramentum Corporis **CHRISTI**) tollantur imagines, & signa huiusmodi, ne in re maxima errandi occasio præbeatur: In dictis fenestellis bene munitis feruentur olea sacra in vasculis argenteis sub sera firma, & clauis, ut dictum est superius.

DE SACRA SUPPELLECTILI.

Cap. XX.

Sacra suppellex tutè, & decènter asseruetur in Sacristia, quæ sit in vnaquaq; Ecclesia aptè ædificata. Sacristiæ, parietes habeant nitidos, & integros ab humore influente: atque iccirco circa Sacristiam humus extra deprimatur, ut Sacristiæ solum interius altius sit, quàm solum exterius, etiam si pauimentum Sacristiæ eleuandum esset.

Sit in Sacristia lauacrum pro Sacerdotibus ad celebrandum accedentibus cum mappa nitida.

Sit Oratorium cum imagine Crucifixi Domini nostri pro animi præparatione.

Sint armaria, & arcæ aptè dispositæ.

Sit mensa, siue banchus pro Sacerdotibus vestimentata sacra sumere volentibus, non incommodus, & ibidem statuatur charta pro sacrarum vestium sumptione cum orationibus.

Albæ,

Albæ, & cetera sacra indumenta non lacera, non fordida, non indecentia.

Colores in Casula, stolis, & manipulo ex Ecclesiasticis coloribus esse debent aut albi, aut nigri, aut rubri, aut viridis, aut violacei, & adhibendi sunt pro solemnitatibus, & temporum varietate, ad præscriptum rubricarum Missalis Romani.

Calices purgentur circa labrum: intus, & extra sint omnino integri. Vela, quæ ad operiendos Calices adhibentur, sint quinque colorum Ecclesiasticorum; & pro ratione temporum, & festiuitatum illorum vsus sit.

Corporalia sint perfectè quadrata, sint munda, latitudinis, & longitudinis trium quartarum ad minus.

Ad sint bursæ corporalium magnitudinis aptæ ad recipiendum corporalia, sint ex panno serico, & Ecclesiasticos colores habeant.

Vnusquisque Calix habeat duo ad minus corporalia, vt altero sordescente, alterum habeatur pro vsu Calicis.

Purificatoria sint quatuor, pro quocunque Calice: sint quadrata, & latitudinis vnius quartæ.

Sudariola fiant ad minus duo pro quocunque Calice.

Tela corporalium, purificatoriorum, & sudariorum sit decens, & conseruetur munda.

Sacristiæ habeant catinum pro prima ablutione corpo-

corporalium, & puricatoriorum, & aqua ablutionis
proijciatur in piscinam Sacrarij.

Missalia non tolerantur nisi sint ex correctis post
Concilium, & Bullam Pij V. sanctæ recordationis.

Ampullæ stanneæ pro vino, & aqua ad sacrificium
stanneæ adhibeantur nitidæ, nisi vitreæ haberi pos-
sint.

Thuribulum, Nauicella, caldariolum pro aqua be-
nedicta sint omnino in Ecclesia, & omnis nitida ser-
uentur.

DE CAMERARIIS ECCLESiarVM.

Cap. XXII.

CAmerarij Ecclesiarum sint annui: renouent ip-
si vrbaria, & libros cum expressione terrarum,
& reddituum Ecclesiæ. faciant singuli libros annuæ
administrationis, in quibus scribant omnia quocun-
que modo, & quacunque de causa recepta, & om-
nia, & singula quocunque modo impensa: in fine
annirationes conficiant præsenteloci Plebano: in fi-
ne libri rationes scribantur cum subscriptione Pleba-
ni. & liber post confectas rationes in capsâ tuta iuxta
scripturas, & instrumenta Ecclesiæ seponatur. Debi-
to esurijs medijs compellantur ad solutionem.

Libros Camerariorum, qui redditus Ecclesiarum
administrarunt præcipimus in sacratio seruari in ca-

psa tuta sub fera, & clauis, & id Archidiaconorum nostrorum diligentia in omnibus Ecclesijs curari mandamus, vt aliquando tandem abusui, qui vixit in suppressione librorum, in rationum reddendarum dilatione, & administrationis solidatione, quàm diligentissimè occurratur. quod præcipimus sollicitè in Domino vrgeri, vt omninò perficiatur.

DE CONFRATERNITATIBVS
laicorum. Cap. XXII.

Confraternitates sub quocunque titulo erectæ pietatis studio, ac diligenti custodia conseruentur: Altaria Confraternitatum proprijs sumptibus instruantur, & ornentur iuxta omnia, quæ pro reliquis Altaribus ordinata sunt. Si Confratres negligentes, & irreligiosi fuerint, interdictum sit eorum Altare, donec omnia, quæ madata sunt, reimpleuerint. Redditi Confraternitatum ab ijs administrentur, & distribuantur, ad quos ex officio annuo spectat: non tamen ultra quantitatem Legatorum, & voluntatem Testatorum. Quod ultra fuerit impensum, aut expositum, sit cum eius, qui impendit, seu exposuit, damno, sine Confraternitatis iactura. Quæ post rem anni supersunt, vel ad augendum Confraternitatum patrimonio conuertantur, vel in opera pia fideliter, & prudenter insumantur. Ab administratoribus Confrater-

fraternitatum fiant computa singulis annis præfente
Plebano, seu Curato loci, & Fratribus ad rationes
conficiendas adfuerint. In fine libri scribantur ratio-
nes, subscribente Plebano. Liber cuiuscunque admi-
nistratoris, rationibus confectis, in capfa Cõfraterni-
tatis conseruetur. Debitores, iuris medio, ad solu-
endum compellantur. Qui satisfecerint ad idem offi-
cium ante satisfactionem assumi non possint.

DE P I O I N E C C L E S I I S
versandi modo. Cap. XXIII.

QUod de genere prohibitorum non est, & pro-
phanis locis sine peccato exerceri potest, hoc
idem sacris exerceri minimè conuenit: monemus
igitur, atque etiam seriosè requirimus omnium, &
singulorum Parochorum, & Curatorum pietatem,
ac religionem; eisdemque in virtute sanctę obedi-
entię, & sub pœnis arbitrio nostro, pro modo culpę, in-
fligendis præcipimus, vt nullo quocunque prætextu,
solennitate, actione, etiam sacra, & alicuius Sacramen-
ti ministerio, permittant, in solo sacro quidquam ve-
nale cuiuscunque conditionis, aut naturę constitui,
aut vendi, sed vel nundinarum tempore, vel alio quo-
uis populorum concursu, ab Ecclesia, & solo sacro ve-
nalia cuiuscunque generis omnia, & singula, licet
minimi pretij sint, amoueant, & opportunis reme-

dijs, etiam inuocato brachio seculari deducant, &
 auertant: multò verò magis ab Ecclesiæ vestibulo,
 ac toto Ecclesiæ ambitu, quocunque pietatis, ac reli-
 gionis colore, mercenarios actus exerceri prohibeāt.
 Quòd si Dominus ea, quæ ad sacrificia in templo
 peragenda necessaria erant, è templo sustulit (non sa-
 crificia damnans, qui etiam par turturum, aut duos
 pullos columbarum offerri pro se voluit, vt legem im-
 pleret) & mercaturam, & auaritiam à domo sacra fu-
 niculo de flagellis facto eiecit, & effudit, quantò eos
 grauiùs coërcuisset, qui non tam principaliter neces-
 saria, sed deuotionem animi offerentis tantùm indi-
 cantia in Ecclesiam, vel loca Ecclesiæ vnitim hæren-
 tia inferunt, vt eadem ibi vendant? cum ex ipsa ma-
 teria, quæ venalis proponitur, & loco, in quo propo-
 nitur, satis colligere quisque possit, aliquid subesse cu-
 piditatis, & indecentiæ. Adcirco omnibus, & singulis
 Capitulis, & Vniuersitatibus, Ecclesiarum Rectori-
 bus, Parochis, Curatis, & Cappellanis graui præcepto
 inhibemus, atque etiam sub pena interdicti ingressus
 Ecclesiæ prohibemus, ne in ipso vestibulo Ecclesiæ,
 multò verò minus in Ecclesia candelas, aut cerea mē-
 bra, seu statuas, aut pietas tabellas, aut alia quæcun-
 que signa vendere præsumant, aut vendi per-
 mittant. Si quid est, quod vel ad cultum spectet, vel ad deuo-
 tionis, ac pietatis tam conseruandæ, quàm augendæ
 statum pertineat, id extra solum sacrum, loco apto
 pro

pro aduenarum commodo constituantur, ut, quod non decet, amoueat, & rei sacre dignitati consulatur.

¶ Quod fuerat antiquis temporibus pie institutum, posteriorum temporum iniquitate a recto sui ordine instituti deflexit. Vigilantibus enim populis apud Ecclesiam, & memorias Sanctorum nocturno etiam tempore frequentantibus, nihil fuerat olim vel petulantia corruptum, vel sacrilega temeritate foedatum; quod posteriorum seculorum nequitia, & grauiorum malorum commissione obsoleuit. Adhuc tamen audiuius quibusdam locis mulieres vigilijs Sanctorum in Ecclesijs pernoctare: quod ne fiat, neve pretextu pietatis grauius aliquid contingat; districte mandamus omnibus Parochis, & Curatis, seu Cappellanis quarumcunque Ecclesiarum nostre Diocesis, ut praefatum agendi vigilijs abusum omnino tollant, ac tollere, & delere modis omnibus curent. quod si vel per conniuentiam, vel per affectatam negligentiam, cum occurrere possent, periculosam rem alere videbuntur, norint se districtam ultionem subituros esse.

¶ Ecclesiam, in qua fiunt sacra, & cultus diuinus ex ordine peragitur, omnibus vacare impedimentis conuenit, ac decet: idcirco concursationes pauperum quorumcunque, etiam miserabilium, qui celebrantibus, & orantibus molestiores sunt, quam ut fer-

ri aliquando possint, ab omnibus Ecclesijs, dum sacra fiunt, arcendas decernimus : mandantes omnibus Capitulis, Parochis, Curatis, & Cappellanis, vt mendicantes huiusmodi ab Ecclesijs expellant : permittant verò in Ecclesiæ foribus eleemosynæ petendæ causa consistere ; modò nè vocibus obstrepant, ita vt exaudiantur, & diuina perturbent.

¶ In Ecclesia, quæ domus est orationis, piæ, sanctæq; versari decet : debet autem esse perpetua Parochorum cura, operam suam in eo ponere, vt in Missæ sacro faciendo populus nō mixtè, sed distinctè assistat. in parte proxima Altari omnes mares, post mares foeminae; nè, confuso intra Ecclesiam sexus ordine, irrepant aliquid mali, quod plerunque euenisse dolendum, ac, nè vnquam cōtingat prouidendum. Foeminae verò in Ecclesiam iuxta doctrinam Apostolicam, nisi tecto capite tām puellæ, quàm coniugatæ, & viduæ non ingrediantur : quod debent Curati, & Præfecti Ecclesiarum sæpè monere, & obiurgationibus prudenter, ac diligenter curare, vt modestiæ, & pietatis temperamentum locis omnibus seruandæ, in Ecclesia præsertim diligentissimè custodiatur.

¶ Deambulationes, excursiones, & peruicacem curiosorum petulantiā longè ab Ecclesia arcendam decernimus : item acta iudicialia, tractatus seculi res, instrumentorum, & contractuum quamcunque speciem : item repositiones mercium, tabularū, & quorumcunque

rumcunque prophanorum in Ecclesijs omnino fieri prohibemus. Monemus etiam Regulares, ut idem in suis Ecclesijs faciendum, & seruandum curent.

¶ Inoleuit abusus, ille quidem à memoria, nè dum consuetudine fidelium tollendus, ut, solennioribus quibusdam diebus, vel Dedicationis Ecclesiæ, vel die Natali Sancti Titularis, vel Patroni, cum frequens populus ad Ecclesiam, solennitatis, ac deuotionis causa venit, ut veniam à DEO peccatorum precetur, vota; sua humiliter offerat, eiusque misericordiam in suam tutelam, & subsidium imploret (non sine DEI offensione, & scandalo bonorum) choreas ducat, & gentilitijs quibusdam se ritibus totum dedat: unde peccatorum committendorum occasio non leuis, deinde blasphemix, ebrietates, & periculosæ interdum rixæ, & homicidia subsequuntur; & festi præsertim dies præpotentis DEI laudibus destinati, ipsius summi DEI graui cum iniuria traducuntur ipsis penè Ecclesiarum foribus prophanatis. Idcirco omnibus, & singulis Ecclesiarum Parochis, Curatis, & Vicarijs districtè præcipimus, & sub interminatione Diuini Iudicij mandamus, ut, quantum possunt, tantum nitantur, quo abusus, & corruptela huiusmodi tollatur: semel autem singulis mensibus primo Dominico die mensis, Decretum hoc populo promulgent, & intimare studeant: ipsi etiam pro viribus curent, ut populum, Parochianos in primis suos

suos ab huiusmodi corruptela auertant, & pro virili abducant, cum dies festos ad gloriam DEI institutos sine scandalo, & peccato ducere oporteat. Magistratus, & Dominos quoscunque Iudicantes temporales, per misericordiam DEI, obsecramus, ne prætextu Iurisdictionis tuendæ (quæ, si timore DEI, & reuerentia Sacrorum non nitatur, incerto nutare statu, & concidere facillimè solet) graue hoc piaculum defendere, & auctorizare conentur: illis enim omnibus, & singulis edicimus, & obtestamur coram DEO, & Angelis, & hominibus, omnia scelera, & peccata, quæ præmissorum occasione patrari contigerit, illis inquam, qui diem sanctum, & locum sacrum, vel sacro hærentem violarint, ac temerarint, seu causam deliberatè dederint, vt violari, seu temerari posset, tributum iri. Capitulis verò, Collegijs, & Vniuersitatibus Ecclesiasticis tam viro- rum, quàm mulierum, qui Iurisdictionem habent temporalem, sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ, officialibus autem dictarum Vniuersitatum, siue Capitulorum, & Collegiorum, si Ecclesiasticæ personæ sint, sub excommunicationis pœna prohibemus, ne talia permittant, cum impediendi potestatem habeant: ne zelo timoris DEI, & salutis animarum illarum, ad maiora compellantur remedia confugere.

¶ Indulgentias, quæ festis quibusdam diebus, aut alijs etiam proponuntur, & vnum, vel plura habent
figilla,

figilla, si clausula sit interiecta (porrigendi manus adiutrices) vt erat superiorum temporum frequens consuetudo, sublatas per Bullam Pij V. fuisse declaramus, & per consequens ab Ecclesijs, & Sacristijs tolli omnino iubemus.

*DE LITANIIS, SEU PUBLICIS
precibus in qualibet Ecclesia Parochiali reci-
tandis. Cap. XXIII.*

QUæcunque in superioribus capitulis decreui-
mus, eò spectant (quemadmodum etiam om-
nis pastoralis sollicitudo, & cura nostra) vt Clerus
suo satisfaciens numeri, populos ædificet, DEVM
non offendant, & sic idoneus reddatur qui pro pecca-
tis oret populorum. cum enim is, qui displicet ad
orandum mittitur, irati animus ad deteriora prouo-
catur. Quamobrem cum videamus angustias qui-
bus vndiq; Christiana Respublica premitur, & præ-
sertim Turcarum vires in vnum collectas ad perni-
ciem Christianorum assiduè pertimescamus: præ-
sertim in regionibus istis Archiducali Dominio no-
stræ Dioecesis finitimis; mandamus R.R. Abbatibus,
Præpositis, Archidiaconis Patriarchalibus, Pleba-
nis, Parochis, eorumque Cappellanis, aut Coopera-
toribus, alijsve Sacerdotibus quibuscunque, ad quos
administratio quaruncunque pertinet Ecclesiarum
in

in hac Dioecesi existentium, vt antequam Missam celebrent quotidie Litanias, & supplicationes per nos pridem editas recitent publicè, aut canant: quas quidem, ne hoc sanctæ orationis remediū deficiat, in calce huius libri imprimi volumus; præcipientes eisdem omnibus, & singulis, vt eas describant in tabella in ipsa Ecclesia, vbi eorum quilibet residet, affigenda.

Inter Missarum verò solemniam, & prædicationem verbi D E I hortentur populum, vt deuotè huiusmodi precationibus intersit, oretque præsertim pro Serenissimi Archiducis prosperitate contra Turcas, communes Christianorum hostes, contra hæreses, bella, aliâq; pericula.

Atque iccirco in qualibet Ecclesia pro huiusmodi Oratione detur signum campanarum manè hora septima.

Sciant verò prædicti omnes ex Clero in hoc Decreto comprehensi, qui ei non paruerint, se tanquàm inobedientes, poenas nostro arbitrio reseruatas incurfuros.

DE HÆRETICIS IN COEMITERIIS,
alijs-vè sacris locis non sepeliendis.

Cap. XXV.

Contra hæresis crimen ab omnibus detestandum, & anathematizandum Sacrosancti Canonis,

nones, & Concilia œcumenica illud præcipuè decreuerunt, vt hæretici omnino careant Ecclesiastica sepultura, neque in loca sacra, aut Coemiteria eorum cadauera admittantur; ratione ipsa id etiam exigente, vt qui viuentes separati à communione Ecclesiæ Catholicæ fuerunt, mortui ab eadem reijciantur. Cum autem eousque nonnullorum ex Clero auaritiâ, siue impietatem creuisse animaduuerimus, vt, corrupti à pecunia hæreticorum, corpora Ecclesiasticæ sepulturæ tradere, & in ipsis sacris Templis, aut Coemiterijs condere non erubescant, hoc Decreto edicimus, nos contra huiusmodi prauos Sacerdotes, aliosque, cuiuscunque conditionis, & gradus fuerint, poenis Canonicis seuerissimè acturos.

DE TESTIVM SYNODALIVM

Officio. Cap. XXVI.

Synodaliū Testium officium erit, muneris sui partes agnoscere, & seruare; vt eorum diligentia, ac fide, abusibus sublatis, Ecclesiasticæ disciplinæ, ac Religionis dignitas in suum statum vindicetur: debebunt autem ipsi, posthabito humano respectu, rem omnem fideliter tractare, sibi que persuadere, tacito fuisse nomine institutos, vt liberè munus suum obirent, nec ab alijs dignosci, sed nobis tantum cogniti esse possent.

K

Attendent

Attendent verò.

An Parochi resideant apud suas Ecclesias.

An Missarum sacra, tam ab ipsis, quàm à Cappellanis, & Altaristis tempore, loco, & numero fiant, & ad Constitutionum nostrarum præscriptum.

Si quid in ministrandis Sacramentis, in visendis, & iuuandis infirmis, in tota illorum muneris executione offensionis appareat.

Si quid à vita, & moribus scandalum oriatur.

Quod de Parochorum residentia proximo capite dicitur, id in alijs, qui residere de iure, vel consuetudine tenentur, obseruent, attendant, significant.

Constitutiones istæ qua ratione claudicent, vel procedant, inspicere curent diligentissimè: non modo defectus attendentes à parte rei, sed etiam à parte personarum, tam illarum, quæ præsumunt, quàm aliarum, quæ subsunt.

An Decimæ, seu Quartesia soluantur ab ijs, qui debent.

An Fictus inexigibiles recuperentur: fundi Ecclesiarum certis finibus designentur: redditus bene administrantur.

An Legata pia quæcunque soluantur.

De Monialium clausura, & alijs, an sit aliquid, cui satis hætenus succursum non fuerit.

Si quid à Regularibus extra claustrum committatur, quod scandalum afferat.

An hæretici sint alicubi: vsurarij: superstitiones exercentes.

Vniuersè omnia, & singula; quæ ad Ecclesiasticum gubernium pertinent, inspiciant, considerent, ac deferant.

An Archidiaconi ritè, & diligenter officium suum exequantur.

D E A R C H I D I A C O N O R V M
Patriarchalium officio. Cap. XXVII.

Dioecesis Aquileiensis adeò ampla, & lata est, ut cum in omnes partes assiduè discurrere non valeamus, ad varia gubernij subsidia fuerit nobis cōfugiendum. Itaque distributis regionibus Germanicis, & Sclauonicis in Archidiaconatus, cuicunque Archidiacono ad beneplacitum nostrum deputato, suum munus iniunximus; particulares instructiones præbuimus, & messis in hac vinea Domini partem tribuimus, in qua sit Cooperator noster; ità ut nostra auctoritate directus facilè, & utiliter opus suum implere possit.

Inter cetera vero onera, ea quæ sequuntur iisdem Archidiaconis in præsentì Synodo iniungere volumus, tanquàm apprimè necessaria; ab ijs enim progressus omnes, maximosq; fieri, experientia comprobauimus.

¶ Quare Archidiaconorum Patriarchalium officium erit præcipuum, vt quæcunque de constructionibus, reparationibus, instructionibus, exornationibus Ecclesiarum, Sacristiarum, Cappellarum, Altarium, tam particulariter, quàm generaliter mandata sunt, curent, vt non modo executioni mandentur, sed vt bene mandentur. Præterea illa etiam, quæ de honestate in Ecclesijs seruanda, de ordine, & celebratione Missarum, & alia omnia, quæ Curatorum diligentia commissa, & mandata sunt, tam respectu ministerij Sacramentorum, quàm aliorum quomodocunque ad ipsorum Curatorum munera spectantium, curare, & exequi debebunt. Ad hæc vitam, mores, & habitum, conuersationes, suspitiones rationabiles de vita, & moribus Clericorum intra fines regionis commissæ videant, extraiudicialiter corrigant, emendare contendant. Si quid tamen vel incorrigibilitate, vel rei natura grauius inciderit, ad nos diligentissimè perferant: quæ autem huius generis fecerint, aut curarint, ea scripto comprehendant, vt quandocunque requisiti, rationem reddere administrationis suæ valeant.

¶ In re, & iuribus Ecclesiarum seruandis, tuendis, & recuperandis sollicitè particularium locorum Curatos vrgeant, nè quid vel negligentia pereat, vel potèriorum cupiditate usurpetur: si quid insolentius aliquibi fiat, statim nobis omnia, & singula perscribant.

¶ In

¶ In Camerariorum electione, reddituum Ecclesiarum dispensatione, rationum redditione, reliquorum solutione curent, ea tolli, quæ vel impedimentum afferunt, vel damnū inferunt: & quæ ante à nobis constituta sunt, perficiantur. præterea, confinia terrarum, & bonorum Ecclesiæ præcipiant Curatorum priorum sedulitate perfici: negligentes excitent, & ad bonum adducant.

¶ De Congregatione Casuum conscientia singulis mensibus habenda Archidiaconi nostri præcipuè agant, ut nunquam prætermittatur: illam verò seruatō certo ordine vocent.

Post habitam Synodum, intra mensem, vocent Clerum suæ regionis, & omnia, quæ ad Synodaliū Cōstitutionum executionem pertinent, seriosè indicant, profiteantur ex officio fore, ut ipsi assiduè vrgeant; nec patiantur quidquam vel nequitia inuerti, vel negligentia omitti. Si post primam, & secundam monitionem attentè officium suum minus exequatur, ferrem ad nos delaturos esse, nè ipsi negligentia, ac desidia arguantur: deinde agant de futuris Congregationibus casuum habendis, & exhibeant duos, aut tres casus in futura Congregatione, sequenti mense discutiendos, & decidendos.

In Congregationibus seruetur ordo, ut statuta die, quæ festa esse non debet, summo manè omnes ad suū Archid. conueniant, & factō ab omnibus sacro cum

Missā

Missæ de Spiritu sancto, vel saltem Oratione, fiat Cōgregatio, in qua casus ante exhibiti decendantur. ad Congregationem euocentur omnes, qui sunt de regione Archidiaconi: contumaces plectantur pœna dimidij Floreni pro qualibet vice qua defecerint.

Mulctæ in expensas Congregationis librorum emendorum, cursorum discurrentium insumantur.

Liber penes Archidiaconum sit, in quo scribantur Congregationes cum die, mense, & anno; ipsi etiam casus, & decisiones; præsentia Curatorum, qui Congregationi interfuerunt; absentium, vel excusatio legitima, vel contumacia.

Contumaciæ pœna, si quis ter fuerit contumax, ad nos referatur, vt remedio grauiore contumaciam luere discat.

Decisionum autem exemplum saltem bis in anno ad nos perferendum curent.

Tempore Congregationum frugalitas seruetur inter omnes, qui conuenient: sit breue, & simplex conuiuium, collatione omnium, & communi Congregatorum impensa: dum corpus alitur, lectura aliqua sacrae Scripturae condiatur mensa, alatur animus: ante, & post fiat benedictio, & gratiarum actio inchoante Archidiacono, & prosequentibus reliquis.

¶ Quæ de Curatorum residentia in Synodo Decreta sunt, Archidiaconi, vt obseruentur, studiosè curent:

rent: super eorum recessu à cura ex causa aliqua rationabili, seruent, quæ in Capite de Curatis expressa sunt, ac in omnibus ita studiosè inuigilent, vt ab eorum pietate, diligentia, ac prudentia desiderari nihil amplius possit.

¶ Præterea Archidiaconorum munus erit, cum aliquis ex Curatis suæ regionis ægrotare ceperit, inuifere; si grauius se habuerit, curare diligentius, vt necessaria tam spiritualia, quàm temporalia ei ministrentur: si obierit, in suo libro scribant obitum cum die, mense, & anno, & statim nos moneant: curabunt verò interim tam viuente Curato in ægritudine, quàm eo mortuo, ne cura animarum detrimentum patiatur. rerum, & bonorum, quæcunque in vita possederit, curam diligentem habeant, nè quid fraudis in præiudicium eorum, qui de iure succedere debebunt, committatur, inuocato etiam super his, si opus fuerit, brachio seculari.

¶ Ex Sacerdotibus alienigenis, si quis in regionem venerit, ne admittatur ad celebrationem Missæ, nisi licentiam à foro nostro Patriarchali obtentam in scriptis habuerit: illos autem, qui tanquàm peregrini ad Missarum celebrationem admissi sunt, non permittant Cappellanas administrare.

¶ Cooperatores, seu Cappellanos quoscunq;, ne permittant Confessiones audire, aut Sacramenta ministrare, nisi licentiam in scriptis obtentam ostenderint:

rint: eos, qui contra præmissa ire præsumpserint, ad nos deferre quàmprimùm studeant.

¶ Cum verò contigerit Archidiaconos ad reuisionem Ecclesiarum suæ regionis excurrere, vel ordinaria officij obligatione, vel mandato nostro, tum eis non liceat quidquam, ne minimum quidem pecunię, aut ab Ecclesijs, aut ab earum Camerarijs exigere, seu petere, nec oblatum accipere. Si contrafecerint, eos declaramus, ex nunc, pēnas à sacro Concilio Tridentino indictas incurrisse: volentes, eos tamdiu ab officio suspensos manere, dum Concilij Tridentini Decreto integrè satisfecerint.

Viſtualia verò modestè volumus exhiberi, vt nihil inter Ecclesiasticos appareat indecorum, nihil superfluum, omnia moderationis Ecclesiasticę lege temperata sint.

¶ Declaramus ad Archidiaconos nullo modo pertinere approbationem Sacerdotum ad confessiones audiendas, aut ad curationem animarum.

DECRETVM CONCLVSIONIS

huius Synodi.

HAS nostras Constitutiones Synodales in Synodo Diocesana Aquileiensis Goritię celebrata Decretas, habito consilio Fratrum nostrorum DD. Decani, Canonorum, & Capituli Aquileiensis,

ienſis, mandamus in tota noſtra Diçeſi ab omnibus,
& ſingulis cuiuſcunque conditionis Sacerdotibus,
& Clericis ſacris ordinibus initiatis, vel beneficium
quodcunque Eccleſiaſticum obtinentibus pro cuiuſ-
que dignitate, gradu, & officio diligenter obſervari;
earumq; vigore, & pœnis vnumquemq; , poſt vnum
à die promulgationis menſem obligari, ac teneri,
poſſeque contra illos, & illorum quemlibet poſt di-
ctum tempus tanquàm inobedientes inquiri, & pro-
cedi.

Quę his Conſtitutionibus comprehenſa non ſunt,
Iuris communis diſpoſitioni ſubiacere pronuncia-
mus.

Declarationem illorum, quę declaratione egerent;
nobis reſeruamus, quandocunque faciendam.

SEQUUNTUR CONSTITUTIONES
quædam Pontificiæ ad Synodum pertinentes.

BVLLA PII PAPAE V.
DE RESIDENTIA RECTORVM
Ecclesiarum Parochialium.

PIVS Episcopus servus servorum DEI, ad perpetuam rei memoriam. Cupientes pro nostri pastoralis officij munere CHRISTI fidelium animarum saluti, quantum cum DEO possumus, salubriter consulere, & Parochialibus Ecclesijs ab earum Parochis, prout tenentur, in diuinis debite, & laudabiliter deferui, inhærendo etiam Decretis sacri Concilij Tridentini, Motu proprio, & ex mera deliberatione, certa; scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura constitutione, omnes, & singulos Rectores Parochialium Ecclesiarum cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentia fuerint, in quibuscunque Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, Dioecesibus, ac alijs Christiani Orbis partibus consistentes, qui Parochialem Ecclesiam, aut Canonicatum, aut dignitatem, etiam post Pontificalem maiorem, seu principalem in quibusuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis, vel Cathedralibus, seu Collegia-

tis Ecclesijs, seu aliud quodcunque beneficium Ec-
 clesiasticum, etiam quarumcunque dispensationum
 à Romanis Pontificibus prædecessoribus, nostris, seu
 etiam à nobis hætenus quomodolibet impetrata-
 rum, ac litterarum Apostolicarum desuper expedita-
 rum titulo, quas omnes hac præsentì constitutione
 abolemus, & reuocamus, seu quocunque alio prætex-
 tu obtinent, cum prima, & præcipua debeat esse cu-
 ra animarum, eos ad residendum in Ecclesia Paro-
 chiali, & ibi in diuinis deferuiendum, debitoque eo-
 rum officio fungendum omnino teneri, & obligatos
 esse, ac ad id per Episcopos, & aliorum locorum Or-
 dinarios, etiam tanquam Apostolicæ sedis delega-
 tos, sub sententijs, & censuris Ecclesiasticis, ac pecu-
 niarijs arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuatio-
 nis dictarum Parochialium, & aliorum quorumcun-
 que beneficiorum poenis, quacunque appellatione
 remota, cogi, & compelli posse, & debere auctoritate
 Apostolica tenore præsentium statuimus, præcipi-
 mus, & ordinamus. Eos tamen sic residentes in Ec-
 clesijs Parochialibus omnes, & singulos fructus, red-
 ditus, & proventus, etiam Canonicatus sui, vel digni-
 tatis, seu alterius cuiuscunq; beneficij, exceptis dun-
 taxat quotidianis distributionibus, & alijs, quæ ex iu-
 sta causa absentes percipere non solent, lucrari vo-
 lumus.

Sicq; per quoscunque Iudices, & Commissarios,

etiam caufarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, interpretari, iudicari, & diffiniri debere. Necnon irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hætenus, vel in posterum contigerit attentari, decernimus, & declaramus. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis dispensationibus, & exemptionibus, literisq; Apostolicis desuper confectis, necnon Apostolicis in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, & etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis quibusuis personis in genere, vel in specie, & aliàs quomodolibet concessis, & approbatis, in posterumq; concedendis, & approbandis, quibus omnibus, etiam si de illis, eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat ad effectum præsentium specialiter, & expressè dero-

derogamus, ceterisq; contrarijs quibuscunque. Volumus autem, quod harum literarum transumptis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides tam in iudicio, quàm extrà adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ abolitionis, reuocationis, statuti, præcepti, ordinationis, decreti, declarationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, octauo Idus Iulij, Pontificatus nostri Anno tertio.

BVLLA PII PAPAE V.

DE COLLATIONE ECCLESIARVM

Parochialium.

PIUS Episcopus seruus seruorum DEI, ad perpetuam rei memoriam. In conferendis beneficijs Ecclesiasticis, & præsertim Parochialibus Ecclesijs

clesijs personis dignis, & habilibus, quæ in loco resi-
 dere, & per seipfos curam exercere valeant, quantam
 diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III. Late-
 ranen. & Gregorij X. Lugdunen. Generalibus Con-
 cilijs, ac Innocentij similiter III. & aliorum Roma-
 norum Pontif. prædecessorum nostrorum editæ Con-
 stitutiones testantur. Quod vt diligentius, ac rectius
 perficiatur, statuit etiam Synodus Tridentina, vt oc-
 currenre vacatione Parochialis Ecclesiæ, etiam gene-
 raliter, vel specialiter, etiam vigore indulti in fauorem
 Sæctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, aut aliàs quo-
 modolibet reseruata, vel affecta, debeat Episcopus
 habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, ido-
 neum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fru-
 ctuum portionis assignatione constituere, qui onera
 ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore proui-
 deatur. Et deinde Episcopus, & qui iuspatronatus
 habet, intra decem dies, aut aliud tempus ab Episco-
 po præscribendum, aliquos Clericos ad regendum
 Ecclesiam idoneos Examinatoribus iuxta formam
 eiusdem Synodi deputatis, nominet, & non nisi ab
 eisdem Examinatoribus per cōcursum aliorum Exa-
 minatorum etiam tanquàm magis idoneo ab Episco-
 po iudicato, & electo de Ecclesia prouideatur: aliàs
 prouisiones, seu institutiones omnes præter formam
 prædictam factæ, surreptitiæ censeantur. Sed quo-
 niam res humanæ semper in deterius prolabantur,
 nisi

nisi sit, qui eas retineat, ac debitæ executioni demandet, & verendum sit, ne propter constitutionum huiusmodi transgressionem maximi abusus oriantur: Nos, ad quorum notitiam, non sine graui nostra molestia peruenit, nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, occurrente vacatione Parochialium Ecclesiarum, eas nullo, aut minus ritè seruato examine (præsertim illo, quod per concursum fieri debet ex Concilio Tridentino) vel etiam examine ritè seruato, personis minus dignis, carnalitatis, aut alium humanæ passionis affectum, non rationis iudicium sequentes contulisse, & de eis prouidisse, volentes quantum cum DEO possumus huiusmodi, ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem prædecessorum nostrorum Constitutiones præfatas, etiam innouando, auctoritate Apostolica tenore præsentium omnes, & singulas collationes, prouisiones, institutiones, & quasuis dispositiones Parochialium Ecclesiarum, ab eisdem Episcopis, & Archiepiscopis, ac quibuscumque alijs Collatoribus tam ordinarijs, quàm delegatis etiam S. R. E. Cardinalibus, ac Sedis Apostolicæ Legatis, vel Nuntijs præter, vel contra formam ab eodem Concilio Tridentino; præsertim in examine per concursum faciendo præscriptam factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris, vel momenti fore, & esse, nullumque prouisus ius, aut titulum etiam coloratum possidendi

possidendi præbere, & Parochiales Ecclesias huiusmodi, vt prius ante collationes huiusmodi vacabant, ex nunc vacare statuimus, decernimus, & declaramus, easque omnes pro tempore sic vacantes nostræ, & Sedis Apostolicæ, seu eorum, quibus ius conferendi eas (præterquam Episcopis, & Archiepiscopis, qui curam dicti examinis iuxta Decretum Concilij habere debent) competet, dispositioni referuamus. Insuper ne Parochiales Ecclesiæ diu in suspenso maneant in maximum animarum periculum quarumcunque Parochialium Ecclesiarum, quarum, dum pro tempore vacant, ad Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas, & quosuis alios Collatores ordinarios in mensibus ordinarijs, Collatoribus etiam per nostras regulas assignatis, prouisio, & collatio spectat, & pertinet, de quibus idem Episcopi, & Ordinarij prædicti intra sex mensium spatium, à die vacationis earundem, perfecto examine, iuxta formam Concilij Tridentini præfati non prouiderint, ac illarum etiam, quarum collationes nobis, & dictæ Sedi generaliter, vel specialiter, & ex quauis causa referuatæ, seu affectæ existunt, aut aliàs ex indulto Sedis Apostolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione Episcopi, & Archiepiscopi præfati personas, per examen, concursu mutuo habito, iuxta dicti Concilij Tridentini formam approbatas, & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis, vel successoribus nostris,

aut

aut ijs, ad quos collatio spectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor mensium spatium à die illius vacationis non significauerint, nec non Parochialium Ecclesiarum similium, quæ Iurispatronatus Ecclesiastici, vel aliorum, seu Clericorum, & laicorum simul fuerint, si præsentatus iuxta tempus eisdem patronis à iure præfixum præuio examine iuxta formam dicti Concilij approbatus petatur institui, institutioque ipsa per duos menses à die præsentationis dilata fuerit, collationem, prouisionem, institutionem, ac omnimodam dispositionem nobis, & ipsi Sedi, ac personis indulta huiusmodi conferendi, prouidendi, seu instituendi obtinentibus respectiue reseruamus, data tamen in Parochialibus Iurispatronatus optione ipsis patronis, vt si institutio ad Ordinarios spectabit, ipsis Ordinarijs illam facere negligentibus, & ultra dictos duos menses differentibus, possint pro huiusmodi institutione obtinenda habere recursum ad Metropolitanum, vel viciniorem Ordinarium, aut ad Sedem Apostolicam. Prohibentes etiam eisdem Ordinarijs, ne tempus decem dierum eisdem Ordinarijs, & patronis ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos Clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum, ultra alios decem dies prorogare audeant, vel præsumant. Distinctius inhihentes, ne quis præter Romanos Pontifices, aut alios indulta huiusmodi obtinentes, vt præfertur,

quacunque sit super hoc auctoritate munitus, de huiusmodi beneficijs sic reſeruatis (vt præfertur) diſponere, vel circa illa etiam per viam permutationis, vel aliàs, innouare, quoquo modo, præſumat. Vt autem non ſolum dignis, ſed magis idoneis repertis iuxta eiufdem Concilij Decretum Parochiales Eccleſiæ conferantur, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd ſi Episcopus minus habilem poſthabitis magis idoneis elegerit, poſſint ij, qui reiectioni fuerint, à mala electione huiusmodi ad Metropolitanum, vel ſi ipſe eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorem Ordinarium vti noſtrum, & Sedis huiusmodi delegatum, aut aliàs ad ipſam Sedem Apoſtolicam appellare, ac præelectum ad nouum examen coràm ipſo appellationis Iudice, & eius Examinatoribus prouocare, & conſtituto de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoq; reuocato, Parochialis magis idoneo per eundem Iudicem appellationis auctoritate noſtra (quatenus collatio ad Episcopum, à quo appellatum fuit, ſpectaret) conferatur, aliàs eidem magis idoneo per Iudicem appellationis approbato cõferenda remittatur ad eum, ad quem collatio, prouiſio, vel inſtitutio ſpectabit. Hæc tamen appellatio interpoſita interim non impediatur, aut ſuſpendatur, quò minus electio per Ordinarium primo loco facta interim debitæ demandetur executioni, & prouiſus ab eadem Eccleſia cauſa appellationis huiusmodi de-
pendente

pendente non amoueatur. Et si quis à sententia per Iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad Sedem ipsam Apostolicam appellabit. Si secus in præmissis omnibus, & singulis actum, aut attentatum fuerit, irritum decernimus, & inane. Volumus autem, quòd præsentium transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutę munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ, quòd q; litteræ ipsæ Camera, & Cancellariæ Apostolicarum, & Audientiæ causarum Palatij Apostolici valuis, & in acie Campi Florę dimissis inibi copijs publicatæ, & affixæ, omnes ita afficiant, & arctēt, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę declarationis, statuti, decreti, reservationis, prohibitionis, inhibitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, quintodecimo Kal. Aprilis, Pontificatus nostri anno secundo.

BULLA PII PAPAE V.

MEDICI QUAE TENEANTUR

obseruare in curatione Infirmorum.

PIVS Papa Quintus, ad perpetuam rei memoriam. Supra gregem Dominicum nostrae vigilantiae diuinitus creditum vigilis speculatoris, prout nobis desuper cōceditur, exercentes officium, ad ea, per quae animarum saluti cum diuini nominis gloria consuli valeat, libenter intendimus, vt CHRISTI fideles post Baptismum in peccata lapsi, per Sacramentum Poenitentiae DEO reconcilientur. Sanè cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proueniat, dicente domino, languido, quem sanauerat, Vade noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat; ac propterea prouidè fel. record. Innocentius III. prædecessor noster Medicis præceperit, vt cum eos ad ægrotos vocari contigerit, ipsos ante omnia moneant, vt animarum Medicos vocent, ne cū eis hoc in extrema ægritudine cōstitutis suadetur, in desperationis articulum incidant. Nos igitur volentes hoc tam salutare præceptum nulla temporis præscriptione aboleri, sed semper obseruari, Constitutionem præfatam auctoritate Apostolica tenore præsentium innouamus, & hac nostra in perpetuum valitura constitutione statuimus, & decernimus, quòd omnes

Medici,

Medici, cum ad infirmos in lecto iacentes vocati fuerint, ipsos ante omnia moneant, vt idoneo Confessori omnia peccata sua iuxta ritum S. R. E. confiteantur, neque tertio die vlteriùs eos visitent, nisi longius tempus infirmo Confessor ob aliquam rationabilem causam, super quo eius conscientiam oneramus, concesserit, & eis per fidem Confessoris in scriptis factâ confiterit, quòd infirmi, vt præmittitur peccata sua confessi fuerint. Coniunctos verò, ac omnes familiares, & domesticos infirmi in Domino rogamus, & moneamus, vt de infirmitate Parochum certiozem faciant, ac tam Parochus, quàm coniuncti, & familiares præfati, infirmum ad confessionem peccatorum suadeât, & inducant. Quòd si qui Medicorum præmissa non obseruauerint, vltra poenas in dicta Constitutione contentas, quas incurrere declaramus, perpetuò sint infames, & gradu medicinæ, quo insigniti erant, omninò priuètur, & à Collegio, seu Vniuersitate Medicorum eijciantur, ac poena etiam pecuniaria arbitrio Ordinariorum, vbi deliquerint, mulctentur. Et vt hæc omnia inuiolabiliter obseruentur, volumus, & eadem auctoritate præcipimus, & mandamus, vt nullus posthac vbiq; locorum in Medicina doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas à quouis Collegio, & Vniuersitate concedatur, nisi omnia in præfenti nostra Constitutione contenta medio eorum iuramento coram Notario publico, & testibus obser-

uare in eorum manibus, vel Ordinarij iurauerint, & de huiusmodi iuramento in priuilegio, seu licentia medendi specialis mentio fiat. Quòd si Collegia, & Vniuersitates præfatæ non recepto à promouendis iuramento huiusmodi eosdem ad gradum prædictum promouerint, aut eisdem medendi licentiam præstiterint, poenam priuationis facultatis alios ulterius doctorandi incurrant; Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Ciuitatibus, & Diocesisibus proprijs præsentibus nostras litteras publicari faciant, ac iuramentum prædictum à Medicis iam promotis, seu licentiam medendi habentibus, omnibus iuris remedijs exigant, neque aliquos ad medendum in Ciuitatibus, & Diocesisibus prædictis admittant, nisi eis constiterit, eosdem iuramentum huiusmodi præstitisse, & cōtumaces, & iurare, ac iuramentum huiusmodi iam præstitum exhibere recusantes, gradu medicinæ, & omnibus priuilegijs eisdem Medicis, tam coniunctim, quàm diuissim eis, & eorum cuilibet concessis per quosuis etiam Romanos Pontifices priuent, & ab ingressu Ecclesiæ arceant, donec resipuerint. Non obstantibus præmissis priuilegijs, indultis, litteris Apostolicis, quibusuis personis Collegio, & Vniuersitati, sub quibusuis verborum formis, & tenoribus concessis, quæ omnia, quoad effectum validitatis Constitu-

tionis nostræ tantum reuocamus, cassamus, & annullamus. Et omnes Principes sæculares, ac alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus, per viscera misericordiæ IESV CHRISTI, eisdem in remissionem peccatorum nihilominus iniungentes, quod in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, & suum fauorem, & auxilium præstent, ac contrafacientes poenis etiam temporalibus afficiant. Volumus autem, quod præsentis litteræ in Cancellaria, & acie Campi Floræ publicentur, & inter Constitutiones extrauagantes perpetuò valituras conscribantur. Et quia difficile foret præsentis ad singula quæque loca deferri volumus, & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis eadem prorsus fides vbicunque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 8. Martij, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Pontificatus nostri anno primo.

BULLA PII PAPAE II.

DE POENIS EORUM, QUI MINVS

*Canonicè faciunt se promoueri ad sacros
Ordines.*

PIUS Episcopus seruus seruorum DEI, ad futuram rei memoriam. Cum ex sacrorum Ordinum collatione character inuisibilis animæ imprimatur, sacra misteria dispensentur, & ipsarum cura tribuatur animarum, in eorum susceptione excessus graues tantò magis plectendi sunt, quantò ex illis maiora in mentibus fidelium scandala generantur. Cum itaque (sicut dignorum relatione non nisi molestè accepimus) nonnulli Clerici extra tempora à iure statuta, quidam ante ætatem legitimam, aliqui verò sine dimissorijs litteris, contra sanctiones Canonicas, se faciunt ad sacros Ordines promoueri, nos eorundem temeritatem tali castigatione reprimentes, vt alijs in posterum committendi similia aditus præcludatur, auctoritate Apostolica, hac constitutione perpetuò valitura, statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli, qui absque dispensatione Canonica, aut legitima licentia, siue extra tempora à iure statuta, siue ante ætatem legitimam, vel absque dimissorijs litteris, etiam citramontanis, (præterquam si in hoc vltimo casu, per Cameram Apostolicam iuxta il-

lius

lius stylum ordinati fuerint, & ad aliquem ex sacris Ordinibus se fecerint promoueri) à suorum ordinum executione ipso iure suspensi sint, & si huiusmodi suspensione durante in eisdem Ordinibus ministrare præsumpserint, eo ipso irregularitatem incurrant. Præterea, vltra alias pœnas in tales generaliter à iure inflictas, beneficijs Ecclesiasticis possint iure priuari. Volumus autem, quòd præsens nostra Constitutio, in Romana Curia existentes, post quindecim dies, absentes verò Italicos post duos menses, alios verò vlttramontanos post sex menses, ab ipsius in audientia Contradictarum, & Cancellaria Apostolica, publicatione, & affixione ligare incipiat. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno ab Incarnatione Dominica, millesimo quadringentesimo sexagesimo primo, quintodecimo Kal. Decembris, Pontificatus nostri anno quarto.

SIXTI PAPAE QVINTI

CONSTITVTIO.

CONTRACTERICOS, MALE,
aut simoniacè promotos, ac in Episcopos in ordi-
num collatione peccantes.

SIXTVS Episcopus servus servorum **DEI**, ad
 perpetuam rei memoriam. Sanctum, & saluta-
 re sacri Ordinis Sacramentum ab ipso Domino, &
 Salvatore nostro **IESV CHRISTO** institutum,
 beatisq; Apostolis, & eorum legitimis successoribus
 singulari diuinæ bonitatis munere traditum, ita ad
DEI Omnipotentis gloriam, salutemq; animarum
 sanctè, & religiosè administrari decet, vt quæ vel ex
 typo, & figura veteris legis, vel aliàs ex multa San-
 ctorum Patrum providentia, circa ordinandorum
 natales, ætatem, vitæ, ac morum probitatem, sancti-
 tatem, scientiam, & alias qualitates in sacris Ordi-
 nationibus requisitas, per sacros Canones, vel Apo-
 stolicas Constitutiones, aut generalium Cõciliorum
 Decreta salubriter statuta fuerunt, ea inuiolatè obser-
 uentur. Nam si in veteri testamento tàm multa de
 integritate, & munditie Sacerdotum, & ministrorum
 Altaris, dequæ eorum præstantia, & dignitate legi-
 mus, de quibus dixit Dominus per Malachiam Pro-
 phe-

phetam, labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum est: certè multo maior ratio, & diligentia adhibenda erit in promouendis tam inferiorum graduum Clericis, quàm etiam Presbyteris, qui ad consummationem Sanctorum in opus ministerij, in ædificationem Corporis CHRISTI constituuntur; prout de his ipsis, & diuino verbo, & beatorum Apostolorum præceptis, ac simul Sanctorum Patrum statutis sæpius traditum est. Quare nos pro ea, quæ nobis à Domino iniuncta est cunctarum Ecclesiarum cura, & solitudine ipsos Pastores, & Præsules Ecclesiarum, quorum proprium munus est, personas idoneas Clericali militiæ ascribere, & ad minores, maioresq; Ordines ritè promouere, auctoritate nostra duximus admonendos, vt in exequendo hac in parte suo Pastoralis officio attentius posthac inuigilent, Canonicas sanctiones, vt par est, obseruent, ac vt nemini detur offensionis occasio, nevé eorum ministerium vituperetur, studeant vitare ea omnia scandala, & absurda, quæ ex viciosa, & minus Canonica Clericorum Ordinatione cernimus, cum magno animi nostri dolore, frequentius exoriri.

Cum enim multi etiam interdum inhabiles, & indigni, non vocati Sancta DEI vocatione, sed potius Sathanæ dolis decepti prætextu deuotionis, & pietatis rem quidem sacram, & diuinum munus, intempe-

fluè tamen, & inordinatè affectantes, seu temporale aliquod commodum, aut lucrum sibi proponentes, vel nimia simplicitate, & imperitia, malitiuè, aut fraude ad suscipiendum Clericalem characterem, aliosque Ordines ante ætatem legitimam, vel à non suo Episcopo, aut non præuio debito examine, & approbatione, siue aliàs minus ritè, vel etiam temerè se ingerant: Debent sanè Episcopi paterna charitate, & prudentia eorum salutè, qui saepe nesciunt, quid petant, meliùs etiam, quàm ipsimet postulant, & salubriùs consulere, nec, tam quid flagitent quàm quid expediat, considerare: summa verò diligentia providere, tum in alienæ Dioecesis subditis ordinandis, ne quemquam promoueant sine eorum Ordinarij litteris dimissorijs, tum in recognoscendis ipsis litteris, ne falsò, aut ab aliquo, qui auctoritatem illas concedendi non habeat, confectæ sint, tum denique in examinandis natalibus, ætate, vita, moribus, scientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in suæ, vel alienæ Dioecesis personis ad Clericalem honorem, & Ecclesiasticos Ordines promouendis desideretur eorum, quæ ex præscripto Sacrorum Canonum requiruntur.

Ut igitur Præsules Ecclesiarum intelligant, si in re tam graui, & tanti momenti culpa, aut negligentia peccauerint, se non modo in tremendo Dei iudicio, verùm in hoc quoque seculo Rom. Pontifici suæ

villicationis rationem fore reddituros; Præfenti Con-
 stitutione perpetuò statuimus, & ordinamus, vt si in
 posterum Antistes aliquis Episcopali, Archiepisco-
 pali, Primatiali, vel etiam Patriarchali dignitate præ-
 fulgens: aut Abbas ad primam tonsuram, minoresq;
 Ordines suis subditis conferendos à Sede Apostolica
 auctoritatem habens, quemcunque secularem, vel
 cuiusvis Ordinis, aut militiæ regularem, ex aliquo
 crimine, vitio, aut defectu, seu alias inhabilem, vel ir-
 regularem existentem, vel extra tempora à iure statu-
 ta, vel absque veris dimissorijs sui Ordinarij litteris,
 aut per saltum, vel furtiuè, aut quoad seculares, sine
 titulo sufficientis beneficij, vel patrimonij, aut ante
 ætatem per sacri generalis Tridentini Concilij Decre-
 ta primæ tonsuræ, aut cuique Ordini præscriptam,
 aut non seruatis temporum interstitijs, ita vt aliquis
 vnico die, seu continuatis diebus ad plures Ordines
 sacros, vel post vnum ordinem susceptum, sine causa
 rationabili antequam tempus ab eodem Concilio
 Tridentino præfixum elabatur, ad alium Ordinē pro-
 moueatur, sine dispensatione, aut indulto Apostolico
 Clericali caractere non legitimè insigniuerit, aut ad
 Ordines minores, vel sacros, vt præfertur, vel aliàs ma-
 le promouerit, siue id scienter, siue ignoranter fece-
 rit, nisi debita diligentia adhibita iustus error, & pro-
 babilis facti ignorantia eum excuset, vt in quo deli-
 quit, in eo puniatur, à collatione quorumcunque Or-
 dinum,

dinum, atque adeò ipsius tonsuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipso suspensus, & ab ingressu Ecclesiæ interdictus existat, alijsq; grauioribus pœnis nostro, & pro tempore existentis Rom. Pontif. arbitrio puniatur.

Quod si spreta huiusmodi suspensione, & interdicto in præmissis se temerè ingesserit, etiam à regimine, & administratione suæ Ecclesiæ, seu Monasterij, & à perceptione fructuum mensæ eiusdem, ac quorumcunque beneficiorum per eum in titulum, vel commendam, seu aliàs obtentorum suspensionem eo ipso incurrat, eiusque interdicti, aut suspensionis relaxationem, aut pœnarum remissionem ab alio, quàm à Romano Pontifice pro tempore existente nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. record. Pij II. & aliorum Romanorum Pontificum nostrorum prædecessorum, qui per suas Constitutiones, aut in Cancellaria Apostolica publicatas regulas contra huiusmodi Clericos malè promotos, diuersas poenas inflixerunt, vestigijs inhærentes, eosdem Clericos posthæc malè promotos ab executione, ministerio, & exercitio ordinum susceptorum, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuò suspensos declaramus; & si in eis ministrare præsumpserint, illos sic irregulares effectos, omnibus, & quibuscunque per eos in titulum, commendam, aut aliàs obtentis dignitatibus,

bus, officijs, & beneficijs Ecclesiasticis cum cura, & sine cura quomodocunque qualificatis, ſecularibus, vel cuiusuis ordinis, aut militiæ regularibus, ac etiam ſi ipſi Clerici regulares fuerint actiua, & paſſiua voce, ipſo facto priuamus, & ijs priuatos, atque ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in poſterum obtinenda in perpetuum inhabiles, & incapaces eſſe decernimus, & declaramus, dignitatum, officiorum, & beneficiorum huiusmodi, ſic pro tempore vacantium diſpoſitionem nobis, & Apoſtolicæ Sedi perpetuò reſeruantes.

Vt autem homines, qui nimia indulgentia, & ſpe impunitatis, ac veniæ facilitate hactenus fuerunt ad huiusmodi facinora procliuioreſ, ea ſublata, & præcluſa ab his abſtineāt, & caueant, in futurum, tam abſoluendi, quàm diſpenſandi facultatem in caſibus ſuperius expreſſis, etiam in foro conſcientiæ nobis, & ſucceſſoribus noſtris duntaxat auctoritate, & tenore præmiſſis perpetuò reſeruamus; Inhibentes ne à quoquam ſeculari, vel cuiusuis ordinis regulari Preſbytero, vel Præbato quauis auctoritate fungente, nec per quæcunque Iubileæ, & Indulgentias, etiam pleniffimas, & extraordinariâs per noſtros prædeceſſores, aut noſmetipſos, vel ſucceſſores noſtros, anno Iubilei, aut alio quouis tempore, & Cruciata Sanctæ, vel quocunque alio titulo, modo, & forma, Motu proprio, & Conſiſtorialiter, ſeu ad quoruncunque

Prin-

Principum, Regum, aut Imperatoris instantiam, eorumque contemplatione, & intuitu cum quibusvis amplissimis in genere, vel in specie derogatorijs clausulis concessa, vel in posterum concedenda, nec vigore, aut prætextu facultatum, aut priuilegiorum Mare magnum, aut aliàs quomodolibet nuncupatorum quibusvis Ordinibus, Congregationibus, aut personis regularibus, aut Episcopis per Decreta Concilij Tridentini, aut officio Sacræ Pœnitentiariæ Apostolicæ, vel Minoribus, aut etiam Maiori Pœnitentiarijs nostris, & Rom. Pontif. pro tempore existentis, vel aliàs quomodolibet pro tempore concessorum, personæ sic, vt præfertur, delinquentes, tam scilicet Antistites, seu Abbates promouentes, quàm Clerici malè insigniti, seu ordinati, à reatibus, & excessibus præfatis absolui, præterquam in mortis articulo possint, aut debeant, nec cum ijs super irregularitate propter præmissa contracta, etiam si crimen penitus occultum fuerit, quouis modo valeat dispensari.

Verumenimverò quia grauioribus morbis fortiora sunt adhibenda remedia, & iuxta personarum, locorum, ac temporum qualitates ieges sunt immutandæ, pœnæque aggrauandæ, & emolliendæ; cum huiusmodi peccatum Sathana suggerente, hominumque fragilitate assentiente videatur iam ad culmen vitiorum ascendisse, & in præcipiti esse: Ideo vt homines saltem pœnæ timore, & proprii honoris confusione

à pec-

à peccato deterreantur, nouum huic veneno antidotum cogimur præparare: Ac propterea volumus, vt qui absolutionem, & dispensationem huiusmodi petent, semper quamuis delictum adhuc occultum extiterit, non per officium sacrae Pœnitentiæ, sed à nobis, & pro tempore existente Romano Pontifice in vtroque foro absolutionem petere teneantur: alioquin ipsæ concessiones, & absolutiones, etiam cum clausula, quòd præsentis Constitutionis tenor, & alia prædicta habeantur pro expressis, prorsus nullæ, irritæ, & inualidæ existant, ac nemini penitus suffragentur.

Ceterum si quis Antistes, vel Abbas seruatis quidem cunctis præmissis, & ceteris omnibus, quæ in ipsius tonsuræ, & ordinum collatione obseruari debent, personas habiles, & idoneas, sed tamen recepta ab ijs, quibus tonsuram, aut ordines conferet pecunia, pretio, vel præmio simoniacè in futurum insigniuerit, vel promouerit: volumus, vt præter alias censuras, & poenas contra simoniacè ordinantes, & ordinatos à sacris Canonibus, & Constitutionibus Apostolicis illas inflictas, & irrogatas, quibus nequaquam derogare intendimus, etiam omnia, & singula supradicta in sic promouentibus, & promotis locum habeant.

Decernentes præsentis litteras sub quibusuis concessionibus, facultatibus, & gratijs, etiam in casibus

O

quibus-

quibuscunque Sedi Apostolicę quomodolibet, etiam in Bulla Coenę Domini referuatis, etiam sub nomine Iubilęi plenarij, vel Cruciatę Sanctę absolueri facultatem quibusvis personis generaliter, vel specialiter tribuentibus, minimę comprehendere; sed semper ab illis exceptas esse, & censeri, sicque in premissis vniuersis, & singulis per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublatas eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis causa, & instantia iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac in Concilijs etiam generalibus editis, ceterisque contrarijs quibuscunque.

Vt autem pręsentes litterę omnibus innotescant, mandamus illas ad valuas S. Ioannis Lateranenſis, & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, & in acie Campi Florę affigi, & publicari. & post quindecim dies, qui in vrbe sunt, qui verò extra eam, & citrà Montes, intra quatuor menses, qui de munt. ultra Montes erunt, intra octo menses à die publicationis huiusmodi computandos, perinde afficere, & arctare, ac si eorum cuique personaliter intimatę fuissent, ac eandem pręsentium litterarum exemplis etiam impressis,

pressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obfignatis eandem fidem in iudicio, & extra illud adhiberi, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reservationum, inhibitionis, voluntatum, decretorum, & mandati, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Nonis Ianuarij, Pontificatus nostri anno quarto.

BVLLA PAVLI PAPAE IIII.

CONTRA NEGANTES TRINITATEM,
aut diuinitatem IESV CHRISTI, *aut eius*
Conceptio nem de Spiritu Sancto, aut eius Mortem, ut
nos re ueretur, aut Virginitatem Beatissimæ semper
Virginis DEI genitricis MARIAE.

PAVLVS Episcopus seruus seruorum DEI, ad
 perpetuam rei memoriam. Cum quorundam

hominum prauitas, atque iniquitas eousque nostris temporibus processerit, vt ex ijs, qui à Catholica fide aberrant, & desciscunt, plurimi quidem non solum diuerfas hæreses profiteri, sed etiam ipsius fidei fundamenta negare præsumant, & eorum exemplo multos in interitum animæ deducant: Nos cupientes pro nostro pastoralis officio, & charitate huiusmodi homines, quantum cum DEO possumus, à tam graui, & pestilenti errore auocare, ac ceteros, ne in talem impietatem labantur, paterna seueritate admonere, omnes, & singulos, qui hætenus asseruerunt, dogmatizarunt, vel crediderunt, DEVM Omnipotentem non esse Trinum in personis, & incompota omnino, indiuisa quæ vnitate substantiæ, & vnum vnamet simplici diuinitatis essentia, aut Dominum nostrum IESVM CHRISTVM non esse verum Deum, eiusdem substantiæ per omnia cum Patre, & Spiritu sancto, aut eundem secundum carnem non esse conceptum in vtero Beatissimæ, semperque Virginis MARIAE de Spiritu sancto, sed sicut ceteros homines ex semine Ioseph. Aut eundem Dominum, ac DEVM nostrum IESVM CHRISTVM non subiisse acerbissimam Crucis mortem, vt nos à peccatis, & ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam reconciliaret. Aut eandem Beatissimam Virginem MARIAM non esse veram DEI Matrem, nec perstitisse semper in Virginitatis

tis integritate, ante partum scilicet, in partu, & perpetuo post partum, ex parte Omnipotentis DEI Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Apostolica auctoritate requirimus, & monemus, quatenus infra spatium trium mensium à publicatione præsentium in Romana Curia, quoad residentes in ea, modo infra scripto: extra eam verò, quo ad alios, in illa non residentes, modo, & forma per Dioecesanos statuendis, facienda incipiendorum, quos pro primo, secundo, & tertio, ac peremptorio termino, ac monitione Canonica eis, & eorum cuilibet assignamus, ab eorum assertione, dogmatibus, & credulitate huiusmodi, ac quibuscunque alijs in fide prædicta erroribus, in quos hætenus lapsi sunt, resipuisse, & ad unitatem Ecclesiæ redeundo assertionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores huiusmodi in manibus Inquisitorum hæreticæ prauitatis Ciuitatum, & locorum, in quibus ad præsens degunt, realiter, & cum effectû abiurasse, & infra alios tres menses à die abiurationis huiusmodi inchoandos, de eadem abiuratione venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus dictæ hæreticæ prauitatis Inquisitoribus generalibus plenam fidem fecisse debeant. Nos enim eiusdem DEI Omnipotentis exemplo, qui non vult mortem peccatoris, sed vt conuertatur, & viuat, omnes, & singulos, qui, vt præfertur, ab assertionem, dogmatibus, & credulitate, ac alijs

erro-

erroribus prædictis resipuerint, & ad vnitatem Ecclesiæ redeundo, assertionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores huiusmodi spontè abiurauerint, & de eadem abiuratione præfatis Inquisitoribus generalibus fidem fecerint, ac poenitentiam priuatam per dictos particulares Inquisitores eis iniunctam cum effectu adimpleuerint, à prædictis, & quibuscumque alijs, quantumuis grauibus, & enormibus hæresibus, & à fide CHRISTI apostasijs, ac in eadem fide erroribus: nec non excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque sententijs, censuris, & poenis, tam Ecclesiasticis, quàm temporalibus, etiam bonorum priuatiuis, & corporis afflictiujs, ac capitalibus in tales à iure, vel ab homine latis, & promulgatis, & per eos præmissorum occasione incurfis (dummodo delati, aut inquisiti, seu relapsi nō sint) dicta auctoritate tenore præsentium in vtroque foro absoluimus, & liberamus, ac cum eis super irregularitate, quam propterea contraxerint, etiam si sic ligati Missas, & alia diuina officia, etiam forsan in contemptum clauium celebrauerint, aut illis aliàs se immiscuerint; Quòdque ea ipsa irregularitate, & ceteris præmissis non obstantibus, qui promoti nō fuerint ad omnes etiam sacros, & Presbyteratus Ordines promoueri, & in illis tam ipsi, quàm qui iam etiam post incursum hæresim promoti fuerint, in Altaris ministerio ministrare: Necnon tam Clerici, quàm laici, & vtriusque sexus

sexus personæ, eorumque filij, nepotes, descendentes, ad gradus, honores, ordines, & officia, ac alia quæcunque assumi, illaque suscipere, & exercere liberè, & licitè valeant, auctoritate, & tenore prædictis de specialis dono gratiæ dispensamus, eisque pariter indulgemus, necnon omnem inhabilitatis, & infamiæ maculam, siue notam circa eos præmissorum occasione quomodolibet insurgentem ab eis penitus, & omnino abolemus. Et insuper cum errores, quos supra narrauimus, ita graues, & nefandi sint, ut illi, qui in eos decidunt, excusationē non habeant, sed subuersi potius, atque immanes, quàm hæretici meritò dici possint: hac nostra perpetuò valitura Constitutione sancimus, quòd tam illi, qui hactenus in ipsos errores, vel eorum aliquem lapsi sunt, & infra supradictum terminum non resipuerint, & ea, quæ supra diximus, non adimpleuerint, quàm omnes, & singuli alij, qui in futurum in illos, vel illorum aliquem quomodolibet prolabentur, cuiuscunque dignitatis, status gradus, ordinis, vel conditionis existant, pro subuersis, & relapsis in hæresim haberi, & ut relapsi Curia seculari tradi, & per ipsam Curiam debitæ pœnis in relapsos statutis puniri possint in omnibus, & per omnia, perinde ac si verè, & realiter in hæresim relapsi essent, & eos relapsos esse constaret: Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque cōtrarijs quibuscunque.

Vt

Vt autem præmissa omnia ad eorum, quorum inter-
 est, notitiam deducantur, nullusque de illis ignoran-
 tiam prætere, ac se legitimè excusare possit, vo-
 lumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd præ-
 sentes litteræ, seu earum transumptum, cui si manu
 Notarij publici subscriptum, & sigillo alicuius perso-
 næ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitum fue-
 rit, eam prorsus fidem in iudicio, & extrà adhiberi
 statuimus, quæ ipsis litteris adhiberetur, si originali-
 ter exhiberetur, in eadem Curia per aliquos Curso-
 res nostros in Basilicæ Principis Apostolorum, & Ec-
 clesiæ Lateranen. de Vrbe, & Cancellariæ Apostoli-
 cæ valuis, & acie Campi Floræ, vt moris est, extra
 Curiam verò prædictam modo, & forma per vene-
 rables fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos,
 Episcopos, ac alios Ecclesiarum Prælatos, quibus in
 virtute Sanctę obedientię per easdem præsentis man-
 damus, vt litteras, siue transumptum huiusmodi vbi-
 que per eorum Prouincias, Dioceses, & Ecclesias
 sincera charitate publicent, & publicari faciant, sta-
 tuendis, publicentur, earum exemplo in singulis lo-
 cis, in quibus publicatio ipsa fiet, affixæ & dimisso.
 Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam
 nostrę requisitionis, monitionis, assignationis, abso-
 lutionis, liberationis, dispensationis, indulti, aboli-
 tionis, sanctionis, voluntatis, decreti, statuti, man-
 dati, infringere, aut ei ausu temerario contraire. Si
 quis

quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, septimo Idus Augusti, Pontificatus nostri anno primo.

BVLLA PII PAPAE V.

CONTRA NON RECITANTES

horas Canonicas.

PIUS Episcopus seruus seruorum DEI, ad perpetuam rei memoriam. Ex proximo Lateranensi Concilio, ea salubris sanctio emanauit, vt quicumque habens beneficium Ecclesiasticum cum cura, & sine cura, si post sex menses, quam illud obtinuerit, diuinum officium legitimo cessante impedimento non dixerit, beneficiorum suorum fructus pro rata omissionis officij, & temporis, suos non faciat, sed eos tanquam iniuste perceptos, in fabricas ipsorum beneficiorum, vel pauperum eleemosynas erogare teneatur.

Verumtamen multorum animi suspensione tenentur, cuiusmodi ratæ prædictæ ratio sit habenda. Nos huic rei euidentius, atque expressius providere vo-

P lentes,

lentes, statuiamus, vt qui horas omnes Canonicas vno, vel pluribus diebus intermiserit, omnes beneficij, seu beneficiorum suorum fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur; qui verò matutinum tantum, dimidiam; qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam; qui harum singulas, sextam partem fructuum eiusdem diei amittat; tamen si aliquis choro addictus non recitans, omnibus horis Canonicis, cum alijs, praesens adsit, fructusque, & distributiones fortè aliter assignatas, sola praesentia, iuxta statuta, consuetudinem, foundationem, vel aliàs sibi lucrificasse praetendatis etiam praeter fructuum, & distributionum amissionem.

Item ille, qui primis sex mensibus officium non dixerit, nisi legitimum impedimentum ipsum excusauerit, graue peccatum intelligat admisisse.

Declarantes praestimonia, praestimoniales portiones, & qualiacunque alia beneficia, etiam nullum omnino seruitium habentia obtinentes, cum praedictis pariter conuenire.

At quicumque pensionem, fructus, aut alias res Ecclesiasticas, vt Clericus percipit, eum modo praedicto ad dicendum Officium paruum Beatę MARIAE Virginis decernimus obligatum, & pensionum, fructuum, rerumq; ipsarum amissioni obnoxium. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, declarationis, & decreti infringere, vel ei ausu

aufu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incurfurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, duodecimo Kalen. Octobris, Pontificatus nostri anno sexto.

LITANIAE ET PRECES

Dicendæ in Ecclesijs à quibuscunq; Parochis singulis diebus iuxta Decretum præsentis Synodi, ad implorandum diuinum auxilium.

K yrie eleyson, Christe eleyson, Kyrie eleyson.	Spiritus sancte Deus. mise.
Christe audi nos.	Sancta Trinitas unus Deus.
Christe exaudi nos.	miserere nobis.
Pater de celis Deus. misere-	Sancta Maria. ora pro nobis.
re nobis.	Sancta Dei genitrix. ora.
Fili Redemptor mundi Deus.	Sancta Virgo Virginum.
miserere nobis.	ora pro nobis.
	Sancte Michael. ora.
	Sancte Gabriel. ora.

<i>Sancte Raphael.</i>	<i>ora.</i>	<i>mini.</i>	<i>orate.</i>
<i>Omnes Sancti Angeli, &</i>		<i>Omnes Sancti Innocentes.</i>	
<i>Archangeli.</i>	<i>orate.</i>	<i>orate pro nobis.</i>	
<i>Omnes Sancti Beatorum</i>		<i>Sancte Stephane.</i>	<i>ora.</i>
<i>spirituum ordines.</i>	<i>orate.</i>	<i>Sancte Laurenti.</i>	<i>ora.</i>
<i>S. Ioannes Baptista.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancte Vincenti.</i>	<i>ora.</i>
<i>Omnes Sancti Patriarchæ,</i>		<i>Sancti Hermachora, &</i>	
<i>& Prophetæ.</i>	<i>orate.</i>	<i>Fortunate.</i>	<i>orate.</i>
<i>Sancte Petre.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancti Hermachora, &</i>	
<i>Sancte Paule.</i>	<i>ora.</i>	<i>Fortunate. intercedite</i>	
<i>Sancte Andrea.</i>	<i>ora.</i>	<i>pro nobis.</i>	
<i>Sancte Iacobe.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancti Hellare, & Tatia-</i>	
<i>Sancte Ioannes.</i>	<i>ora.</i>	<i>ne.</i>	<i>orate.</i>
<i>Sancte Thoma.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancte Quirine.</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Iacobe.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancte Theodore.</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Philippe.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancte Grisogone.</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Bartholomæe.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancte Donate.</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Matthee.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancti Canti, Cantiane,</i>	
<i>Sancte Simon.</i>	<i>ora.</i>	<i>Cancianille, & Prothe.</i>	
<i>Sancte Tadae.</i>	<i>ora.</i>	<i>orate.</i>	
<i>Sancte Matthia.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancte Grisantiane.</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Barnaba.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancte Sigis. unde.</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Luca.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancti Felix, & Fortuna-</i>	
<i>Sancte Marce.</i>	<i>ora.</i>	<i>te.</i>	<i>orate.</i>
<i>Omnes Sancti Apostoli, &</i>		<i>Oës Sancti Martyres.</i>	<i>orate.</i>
<i>Euangelistæ.</i>	<i>orate.</i>	<i>Sancte Sylvester.</i>	<i>ora.</i>
<i>Omnes sancti Discipuli Do-</i>		<i>Sancte Gregori.</i>	<i>ora.</i>

<i>Sancte Ambrosi.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancta Cecilia.</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Augustine.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancta Iustina.</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Hieronymus.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancta Anastasia.</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Martine.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancta Barbara.</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Nicolae.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancta Catherina.</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Valeriane.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancta Felicitas.</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Cromati.</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancta Euphemia , Doro-</i>	
<i>Sancte Niceta.</i>	<i>ora.</i>	<i>thea , Thecla , & Eras-</i>	
<i>Sancte Pauline.</i>	<i>ora.</i>	<i>ma .</i>	<i>orate.</i>
<i>Sancte Syre .</i>	<i>ora.</i>	<i>Sancta Vrsula .</i>	<i>ora.</i>
<i>Sancte Iuuenti.</i>	<i>ora.</i>	<i>Omnes sanctæ Virgines , &</i>	
<i>Omnes sancti Pontifices , &</i>		<i>Vidua .</i>	<i>orate.</i>
<i>Confessores .</i>	<i>orate.</i>	<i>Omnes Sancti , & Sancta</i>	
<i>Oës sancti Doctores .</i>	<i>orate.</i>	<i>Dei .</i>	<i>orate.</i>
<i>Sancte Antoni .</i>	<i>ora.</i>	<i>Propitius esto .</i>	<i>parce.</i>
<i>Sancte Benedicte .</i>	<i>ora.</i>	<i>Propitius esto .</i>	<i>exaudi.</i>
<i>Sancte Dominice .</i>	<i>ora.</i>	<i>Ab omni malo .</i>	<i>libera nos.</i>
<i>Sancte Franciscæ .</i>	<i>ora.</i>	<i>Ab omni peccato .</i>	<i>lib.</i>
<i>Sancte Bernardæ .</i>	<i>ora.</i>	<i>Ab ira tua .</i>	<i>lib.</i>
<i>Omnes sancti Monachi , &</i>		<i>Ab imminentibus Turca-</i>	
<i>Heremita .</i>	<i>orate.</i>	<i>rum , Hæreticorum , &</i>	
<i>Omnes sancti Sacerdotes ,</i>		<i>omnium inimicorum no-</i>	
<i>& Levitæ .</i>	<i>orate.</i>	<i>strorum periculis .</i>	<i>lib.</i>
<i>S. Maria Magdalena .</i>	<i>ora.</i>	<i>A peste , fame , & bello .</i>	<i>lib.</i>
<i>Sancta Agatha .</i>	<i>ora.</i>	<i>A subitanea , & improvise</i>	
<i>Sancta Lucia .</i>	<i>ora.</i>	<i>morte .</i>	<i>lib.</i>
<i>Sancta Agnes .</i>	<i>ora.</i>	<i>Ab insidijs Diaboli .</i>	<i>lib.</i>

- Ab ira, & odio, & omni
 mala voluntate. lib.
 A spiritu fornicationis. lib.
 A fulgure, & tēpestate. lib.
 A morte perpetua. lib.
 Per mysterium sanctæ In-
 carnationis tuæ. lib.
 Per Aduentum tuum. lib.
 Per Natiuitatem tuam. lib.
 Per Baptismum, & sanctū
 ieiunium tuum. lib.
 Per Crucem, & Passionem
 tuam. lib.
 Per mortem, & sepulturam
 tuam. lib.
 Per sanctam Resurrectio-
 nem tuam. lib.
 Per admirabilem Ascensio-
 nem tuam. lib.
 Per Aduentū Spiritus san-
 cti Paracleti. lib.
 In die Iudicij. lib.
 Peccatores. ter rog.
 Vt nobis parcas. ter rog.
 Vt nobis indulgeas. ter rog.
 Vt ad veram pœnitentiam
 nos perducere digneris.
- te rogamus audi nos. 2
 Vt Ecclesiam tuam sanctā
 regere, & conseruare
 digneris. te rog.
 Vt dominum Apostolicum,
 & omnes Ecclesiasticos
 Ordines in sancta Reli-
 gione conseruare digne-
 ris. ter rog.
 Vt inimicos sanctæ Ecclesiæ
 humiliare digneris. te.
 Vt ab hostilibus hæretico-
 rum incurfibus Eccle-
 siam protegere digneris.
 te rogamus audi nos. 2
 Vt Regibus, & Principi-
 bus Christianis pacem,
 & veram concordiam,
 concedere, & conserua-
 re digneris. ter rog.
 Vt Regibus, & Principi-
 bus Christianis vitam
 donare digneris. ter rog.
 Vt Turcarum conatus re-
 primere digneris. ter rog.
 Vt cuncto populo Christia-
 no pacem, & unitatem
 largiri

largiri digneris. te rog.
 Vt nosmetipsos in tuo san-
 cto seruitio confortare,
 & conseruare digneris.
 te rogamus.

Vt Prouinciam istam, &
 omnes habitatores visi-
 tare, defendere, & pro-
 sperare digneris. te rog.
 Vt flagella iracundiae tuae à
 nobis auertere digneris.
 te rogamus.

Vt cordis compunctionem,
 fontemq; lachrymarum
 nobis dones. te rog.

Vt omnibus fidem rectam,
 spem, & charitatem per-
 fectam concedere digne-
 ris. te rog.

Vt ad celestia desideria
 mentes nostras erigas,
 & praeuia vitae aeternae
 concedere digneris. te.

Vt omnibus benefactoribus
 nostris sempiterna bona
 retribuas. te rog.

Vt animas nostras, fratrū

propinquorum, & bene-
 factorum nostrorum ab
 aeterna damnatione eri-
 pias. te rog.

Vt fructus terrae dare, &
 conseruare digneris. te
 rogamus.

Vt omnibus fidelibus defun-
 ctis requiem aeternam
 donare digneris. te rog.
 Vt nos exaudire digneris.
 te rogamus.

Fili Dei. te rog.

Agnus Dei, qui tollis pecca-
 ta mundi. parce.

Agnus Dei, qui tollis pecca-
 ta mundi. exaudi.

Agnus Dei, qui tollis pecca-
 ta mundi. mise.

Christe audi nos, Christe
 exaudi nos.

Kyrie eleyson, Christe eley-
 son, Kyrie eleyson.

Pater noster. x. Et ne nos
 inducas in tentationem.

x. Sed libera nos à ma-
 lo.

Antiphona.

Domine Deus, qui con-
teris bella ab initio,
eleva brachium tuum super
gentes, quæ cogitant fide-
libus tuis mala, & dextera
tua glorificetur in nobis:
allide virtutem eorum in
virtute tua, cadat robur
eorum in iracundia tua.

Die Dominica. Ps. 3.

Domine quid multipli-
cati sunt, qui tribu-
lant me? multi insurgunt
adversum me.

Multi dicunt animæ meę:
nō est salus ipsi in Deo eius.

Tu autem Domine susce-
ptor meus es: gloria mea,
& exaltans caput meum.

Voce mea ad Dominum
clamaui: & exaudiuit me
de monte sancto tuo.

Ego dormivi, & sopora-
tus sum: & exurrexi,
quia Dominus suscepit me.

Non timebo millia popu-
li circumdantis me: exurge
Domine, saluum me fac
Deus meus.

Quoniam tu percussisti
omnes adversantes mihi si-
ne causa: dentes peccato-
rum contrivisti.

Domini est salus: & su-
per populum tuum benedi-
ctio tua. Gloria patri, &c.

Feria secunda. Ps. 26.

Dominus illuminatio
mea, & salus mea:
quem timebo?

Dominus protector vitæ
meæ: à quo trepidabo?

Dum appropiant super
me nocentes: ut edant car-
nes meas.

Qui tribulant me inimi-
ci mei: ipsi infirmati sunt,
& ceciderunt.

Si consistant adversum
me castra: non timebit cor
meum.

Si exurgat aduersum
me praelium: in hoc ego spe-
rabo.

Vnam petij à Domino
hanc requiram: ut inha-
bitem in domo Domini om-
nibus diebus vitæ meæ.

Vt videam voluntatem
Domini: & visitem tem-
plum eius.

Quoniam abscondit me
in tabernaculo suo: in die
malorum protexit me in ab-
scondito tabernaculi sui.

In petra exaltauit me:
& nunc exaltauit caput
meum super inimicos meos.

Circuiui, & immolaui in
tabernaculo eius hostiam
vociferationis: cantabo, &
psalmum dicam Domino.

Exaudi Domine vocem
meam, qua clamaui ad te:
miserere mei, & exaudi me.

Tibi dixit cor meum,
exquisiuit te facies mea:
faciem tuam Domine re-

quiram.

Ne auertas faciem tuam
à me: & ne declines in ira
à seruo tuo.

Adiutor meus esto, ne
derelinquas me: neque
despicias me Deus salutaris
meus.

Quoniam pater meus, &
mater mea dereliquerunt
me: Dominus autem as-
sumpsit me.

Legem pone mihi Domi-
ne in via tua: & dirige
me in semitam rectam pro-
pter inimicos meos.

Ne tradideris me in ani-
mas tribulantium me: quo-
niam insurrexerunt in me
testes iniqui, & mentita est
iniquitas sibi.

Credo videre bona Do-
mini: in terra viuentium.

Expecta Dominum, vi-
riliter age, & confortetur
cor tuum: & sustine Domi-
num. Gloria patri, &c.

Q Fe.

Feria tertia. Ps. 124.

Saepe expugnauerunt
me à iuuentute mea:
dicat nunc Israel.

Saepe expugnauerunt me
à iuuentute mea: etenim
non potuerunt mihi.

Supra dorsum meum fa-
bricauerunt peccatores: pro-
longauerunt iniquitatem
suam.

Dominus iustus concidet
cervices peccatorum: con-
fundantur, & conuertan-
tur retrorsum omnes, qui
oderunt Sion.

Fiant sicut fœnum tecto-
rum: quod priusquam euel-
latur exaruit.

De quo non impleuit ma-
num suam qui metet: &
sinum suum qui manipulos
colliget.

Et non dixerunt, qui
præteribant, benedictio Do-
mini super vos: benedixi-

mus vobis in nomine Do-
mini. Gloria Patri, &c.

Feria quarta. Ps. 53.

DEVS in nomine tuo
saluum me fac: &
in virtute tua iudica me.

Deus exaudi orationem
meam: auribus percipe ver-
ba oris mei.

Quoniam alieni insurre-
xerunt aduersum me, &
fortes quæsierunt animam
meam: & non proposue-
runt Deum ante conspe-
ctum suum.

Ecce enim Deus adiuvat
me, & Dominus susceptor
est anima mea.

Auerte malum inimicis
meis: & in veritate tua
disperde illos.

Voluntariè sacrificabo
tibi: & confitebor nomini
tuo Domine, quoniam bo-
num est.

Quoniam ex omni tri-
bulatione

bulatione eripuisti me: & super inimicos meos despectit oculus meus. Gloria patri, &c.

Feria quinta. Pf. 78.

DEus venerunt gentes in hereditatem tuam, polluerunt templum sanctum tuum: posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Posuerunt morticina seruorum tuorum, escas volatilibus cœli: carnes sanctorum tuorum bestijs terræ.

Effuderunt sanguinem ipsorum tanquam aquam in circuitu Hierusalem; & non erat qui sepeliret.

Facti sumus opprobrium vicinis nostris: subsanatio, & illusio his, qui in circuitu nostro sunt.

Vsquequo Domine irasceris in finem: accendetur

velut ignis zelus tuus?

Effunde iram tuam in gentes, quæ te non nouerunt: & in regna, quæ nomen tuum non inuocauerunt. Quia comederunt Iacob: & locum eius desolauerunt.

Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, citò anticipent nos misericordie tuæ: quia pauperes facti sumus nimis.

Adiuua nos Deus salutaris noster, & propter gloriam nominis tui Domine libera nos: & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Ne fortè dicant in gentibus, ubi est Deus eorum? & innotescat in nationibus coram oculis nostris.

Ultio sanguinis seruorum tuorum, qui effusus est: introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum.

Secundum magnitudi-

Q 2 nem

nem brachij tui: posside filios mortificatorum.

Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: improprium ipsorum, quod exprobrauerunt tibi Domine.

Nos autem populus tuus, & oues pascuæ tuæ: confitebimur tibi in seculum.

In generatione, & generationem: annuntiabo laudem tuam. Gloria patri, & filio, &c.

Feria sexta. Ps. 50.

Miserere mei Deus: secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

Amplius laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: & pec-

catum meum contra me est semper.

Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: ut iustificeris in sermonibus tuis, & vincas, cum iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta, & occulta sapientia tua manifestasti mihi.

Asperges me Domine hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium, & letitiam: & exultabunt ossa humiliata.

Auerte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innoua in visceribus meis.

Ne

Ne proijcias me à facie
tua: & Spiritum sanctum
tuum ne auferas à me.

Redde mihi letitiam sa-
lutaris tui: & spiritu prin-
cipali confirma me.

Docebo iniquos vias
tuas: & impij ad te con-
uertentur.

Libera me de sanguini-
bus Deus, Deus salutis meę:
& exaltabit lingua mea ius-
ticiam tuam.

Domine labia mea ape-
ries: & os meum annun-
ciabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sa-
crificium, dedissem utiq;:
holocaustis non delectabe-
ris.

Sacrificium Deo spiritus
contribulatus: cor contri-
tum, & humiliatum Deus
non despicies.

Benigne fac Domine in
bona voluntate tua Sion:
ut adificentur muri Hie-

rusalem.

Tunc acceptabis sacrifi-
cium iustitię oblationes, &
holocausta: tunc imponent
super altare tuum vitulos.
Gloria patri, &c.

Sabbatho. Ps. 82.

DEus, qui similis erit
tibi? ne taceas, ne-
que compescaris Deus.

Quoniam ecce inimici tui
sonuerunt: & qui oderunt
te, extulerunt caput.

Super populum tuum ma-
lignauerunt consilium: &
cogitauerunt aduersus san-
ctos tuos.

Dixerunt venite, & di-
spersedamus eos de gente: &
non memoretur nomen Is-
rael ultra.

Quoniam cogitauerunt
unanimitè: simul aduer-
sum te testamentum dispo-
suerunt tabernacula Idu-
mæorum, & Ismaelitæ.

Moab,

Moab, & Agareni, Gebal, & Ammon, & Amaleo : alienigenæ cum habitantibus Tyrum.

Etenim Assur uenit cum illis : facti sunt in adiutorium filijs Loth.

Fac illis sicut Madian, & Sisare; sicut Iabin in torrente Cisson.

Disperierunt in Endor : facti sunt, ut stercus terræ.

Pone Principes eorum, sicut Oreb, Zeb, & Zebbee, & Salmana.

Omnes Principes eorum, qui dixerunt : hereditate possideamus sanctuarium Dei.

Deus meus pone illos ut rotam : & sicut stipulam ante faciem venti.

Sicut ignis, qui comburit syluam : & sicut flamma comburens montes.

Ita persequeris illos in tempestate tua : & in ira

tua turbabis eos.

Imple facies eorum ignominia : & quærent nomen tuum Domine.

Erubescant, & conturbentur in sæculum sæculi : & confundantur, & pereant.

Et cognoscant, quia nomen tibi Dominus : tu solus altissimus in omni terra. Gloria patri, &c.

Antiphona.

Domine Deus, qui conteris bella ab initio, eleua brachium tuum super gentes, quæ cogitant fidelibus tuis mala, & dextera tua glorificetur in nobis alide virtutem eorum in virtute tua, cadat robur eorum in iracundia tua.

℟. Exaudi Domine supplicum preces.

℞. Et confitentium tibi parce peccatis.

℟. In-

℣. Iudica Domine nocentes nos.

℣. Hostium nostrorum quæsumus Domine elide.

℞. Expugna impugnantes nos.

superbiam.

℣. Apprehende arma, & scutum.

℞. Et eorum contumaciam dextera tua virtute prosterne.

℞. Et exurge in adiutorium nostrum.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℣. Eripe nos de manibus inimicorum nostrorum.

℞. Et clamor meus ad te veniat.

℞. Et de persequentibus nos.

℣. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

ORATIONES.

DA quæsumus Ecclesiæ tuæ misericors Deus, vt Spiritu sancto congregata, hostili nullatenus incursione turbetur.

ECclesiæ tuæ quæsumus Domine preces placatus admitte, vt destructis aduersitatibus, & erroribus vniuersis secura tibi seruiat libertate.

DEus, qui conteris bella, & impugnatores in te sperantium potentia tuæ defensionis expugnas, auxiliare famulis tuis Catholicis implorantibus misericordiam tuam, vt hæreticorum, & omnium inimi-

inimicorum tuorum feritate depressa, incessabili te gratiarum actione laudemus.

Omnipotens sempiterne Deus, in cuius manu sunt omnia iura Regnorum respice in auxilium Christianorum, ut gentes, quæ in sua feritate confidunt, dextera tuæ potentiae conterantur.

Defende quæsumus Domine intercedente beata semper Virgine Maria, cum beatis Apostolis tuis Petro, & Paulo, atq; beatis Martyribus tuis Hermachora, & Fortunato, & omnibus Sanctis, sanctam Catholicam, & Apostolicam fidem, eamq; cum tota Christianitate semper ab omni aduersitate custodi.

Omnipotens sempiterne Deus, mœstorum consolatio, laborantium fortitudo, perueniant ad te preces de quacunque tribulatione clamantium; ut omnes sibi in necessitatibus suis misericordiam tuam gaudeant affuisse. Per Christum Dominum nostrum
✠. Amen.

✠. Exaudiat nos Dñs. ✠. Et custodiat nos semper.

F I N I S.

INDEX CAPITVM.

quæ in hac Synodo continentur.

P ertinentia generatim ad omnia Sacramenta. Cap. 1.	
car. 1.	
De Sacramento Baptismi. Cap. 2.	2
De Sacramento Chrismatismis. Cap. 3.	7
De Sacramento Eucharistia. Cap. 4.	10
De Sacramento Pœnitentia. Cap. 5.	15
De Sacramento Extremæ Vnctionis. Cap. 6.	22
De Sacramento Ordinis. Cap. 7.	23
De Sacramento Matrimonij. Cap. 8.	30
De Reliquijs Sanctorum. Cap. 9.	37
De Sacrorum Oleorum apportatione. Cap. 10.	38
De Sacrosancto sacrificio Missæ. Cap. 11.	39
De Eleemosynis Missarum, & Legatorum. Cap. 12.	41
De festis diebus, & ieiunijs. Cap. 13.	43
De Vita, & honestate Clericorum. Cap. 14.	46
De Residentia, & Officio Curatorum. Cap. 15.	49
De Usu Librorum. Cap. 16.	52
De Doctrina Christiana. Cap. 17.	54
De Prædicatione Verbi DEI. Cap. 18.	55
De Ecclesijs. Cap. 19.	57
De sacra Suppellectili. Cap. 20.	61
De Camerarijs Ecclesiarum. Cap. 21.	63
De Confraternitatibus Laicorum. Cap. 22.	64
De pio in Ecclesijs versandi modo. Cap. 23.	65

De

<i>De Litanjs, seu publicis precibus in qualibet Ecclesia Pa- rochiali recitandis. Cap. 24.</i>	71
<i>De Hereticis in Cæmeterijs, alijs-ve sacris locis non sepe- liendis. Cap. 25.</i>	72
<i>De Testium Synodaliū Officio. Cap. 26.</i>	73
<i>De Archidiaconorum Patriarchaliū Officio. Cap. 27.</i>	75
<i>Decretum Conclusionis Synodi.</i>	80
<i>Bulla de Residentia Curatorum.</i>	82
<i>Bulla de Collatione Ecclesiarum Parochialium.</i>	85
<i>Bulla de observandis à Medicis in curatione Infirmorum.</i>	92
<i>Bulla de pœnis eorum, qui minus Canonicè faciunt se pro- moueri ad sacros Ordines.</i>	96
<i>Bulla contra Clericos malè, aut simoniacè promotos, ac in Episcopos in Ordinum collatione peccantes.</i>	98
<i>Bulla contra negantes Trinitatem.</i>	107
<i>Bulla contra non recitantes horas Canonicas.</i>	113
<i>Litania, & Preces.</i>	115

Aliquot errata sic corrigenda.

Administrent, administrant. pag. 2. lin. 8. Sebastiani, Sebastianus.
pag. 7. lin. 2. honestiorum, honestiori. pag. 10. lin. 26. videbitur, vide-
buntur. pag. 20. lin. 11. arbitio, arbitrio. pag. 22. lin. 6. in curia, incuria.
pag. 22. lin. 21. poterint, poterunt. pag. 27. lin. 10. absoleuisse, obsoleuif-
se. pag. 41. lin. 8. carantanæ, cruciferi. pag. 42. lin. 14. vespere, vesperæ.
pag. 55. lin. 16. omnis, omnia. pag. 63. lin. 9. qui satisfecerint, qui non
satisfecerint. pag. 65. lin. 7. compellantur, compellamur. pag. 70. lin. 25.

accepta petula fecerit sic erat
dom. Et divulgatum est uerbum
istud apud iudeos usque in his
diebus dicē. *Abbas. Illa v.*
Veneratus es dei filius qui resurrexi
sti a mortuis miserece nobis. Ite mi
serere cū. alla. Tu quia pasche us
que in vigilia pentecostis tam in priatis
qui in diebus dominis non obmitti
mus. nisi in diebus rogationum
saluet tunc misse De antea domini.

Ederit manus meas et
pedes meos dimittantur
inter omnia mea et flant
aqua et fons tui alla alla. *Ps.*

faciat tui cor meum et aqua et fons tui